

Actieplan Voedselveiligheid

Implementatie van de aanbevelingen van de Commissie Sorgdrager

Versie 1.0

Datum: Den Haag, 27 november 2018

OVONED

NVWA

Ministerie van LNV

Ministerie van VWS

Inhoud

Samenvatting	3
1. Inleiding	6
2. De eierketen	7
2.1 Zelfregulering met voedselveiligheid topprioriteit	8
2.2 Voedselveiligheid beter waarborgen in IKB Ei	10
2.3 Voedsel fraude	12
2.4 Risicobeoordeling IKB Ei	14
2.5 Kennis pluimveehouders	15
2.6 IKB PSB	16
3. De NVWA	19
3.1 Voedselveiligheid de hoogste prioriteit	19
3.2 Kennis, risicobeoordeling en coördinatie voedselveiligheid in de organisatie herkenbaar belegd	21
3.3 Beoordeling en afhandeling signalen en meldingen	23
3.4 Samenwerking toezicht en opsporing	25
3.5 Communicatie en uitwisseling informatie	27
3.6 Afstemming handhavingsbeleid met de EU	30
4. De ministeries van LNV en VWS	32
4.1 Beleidsmix die zelfregulering en naleving stimuleert	32
4.2 Politieke en beleidsmatige verantwoordelijkheid voedselveiligheid	35
4.3 Versterking van de NVWA	36
4.4 NCAE	42
Bijlagen	44
Bijlage 1 Achtergrondinformatie eierketen	44

Samenvatting

Op 25 juni 2018 heeft de Commissie Sorgdrager het advies 'fipronil in eieren' uitgebracht. In dit advies heeft de Commissie 21 aanbevelingen opgesteld die gericht zijn aan de eiersector, de Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit (NVWA) en de ministeries van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS) en Landbouw, Natuur & Voedselkwaliteit (LNV). In dit Actieplan Voedselveiligheid – *Implementatie van de aanbevelingen van de Commissie Sorgdrager* - staan de activiteiten en resultaten die de betrokken organisaties naar aanleiding van het fipronilincident en deze aanbevelingen hebben gerealiseerd en de komende tijd gaan uitvoeren. Deze activiteiten en resultaten zijn gericht op een betere borging van de voedselveiligheid.

Eierketen

Naar aanleiding van het fipronilincident nam de staatssecretaris van LNV op 23 augustus 2017 tijdens een bestuurlijk overleg tussen de ministeries van LNV en VWS en de partijen in de eierketen het initiatief om een gezamenlijke werkgroep in te stellen. Op 29 oktober 2017 is de werkgroep Versterking Zelfregulering Eierketen (WVZE) gestart met daarin vertegenwoordigers van Land- en Tuinbouworganisatie Nederland / Nederlandse Organisatie Pluimveehouders (LTO/NOP), Nederlandse Vakbond Pluimveehouders (NVP), Centrale Organisatie Broedeieren en Kuikens (COBK), Vereniging Eierhandelaren en Eiproductfabrikanten (ANEVEI), Stichting OVONED (schema-eigenaar IKB Ei), Centraal Bureau Levensmiddelenhandel (CBL), Federatie Nederlandse Levensmiddelenindustrie (FNLI), Ministerie van LNV, Ministerie van VWS, NVWA, Nederlandse Controle Autoriteit Eieren (NCAE) en de Rabobank. Op 2 mei 2018 is het eindrapport van de WVZE opgeleverd met 22 aanbevelingen.

De Commissie Sorgdrager doet in haar rapport zes aanbevelingen aan de eiersector, die de eiersector voortvarend heeft opgepakt. De uitvoering van een aantal aanbevelingen is inmiddels afgerond. De FNLI is toegetreden tot het Centraal College van Deskundigen IKB Ei. De besluitvorming binnen IKB Ei is onafhankelijker gemaakt door een onafhankelijke Raad van Beheer IKB in te stellen die de voorschriften van IKB Ei vaststelt. Binnen IKB Ei en IKB PSB is een volledige aanpak van alle plaagdieren opgenomen. Ook is er een laagdrempelig meldpunt IKB ingericht voor signalen, meldingen van fraude en of gevaar voor volksgezondheid en dierenwelzijn. Om er voor te zorgen dat individuele pluimveehouders over de kennis kunnen beschikken die nodig is om de risico's in hun bedrijfsprocessen maximaal te beheersen en nieuwe risico's te kunnen onderkennen, is er onder andere een serviceloket ingericht waar men terecht kan met vragen. IKB Ei is met het kwaliteitssysteem Kontrollierte Alternatieve Tierhaltung (KAT) in overleg getreden met als doel om de aanbevelingen breder door te laten voeren.

De overige aanbevelingen zijn volop in uitvoering. IKB Ei is gestart met onder meer het uitwerken van een programma voor monitoring van kritische stoffen in de eierketen waarbij eieren gemonitord worden op een breed spectrum van residuen van kritische stoffen. Naast het monitoren van uitgaande producten (eieren), wordt de borging van het gebruik van voedselveilige producten en middelen op het pluimveebedrijf uitgewerkt. Een extern deskundige maakt momenteel een analyse van de keten op kwetsbaarheden en fraudegevoeligheid en er wordt gekeken hoe een kwetsbaarheidsanalyse ingebouwd kan worden in IKB Ei. Hierbij wordt de aanpak gevolgd zoals aanbevolen door de Global Food Safety Initiative (GFSI). IKB Ei stelt ook een protocol incidentmanagement op, die deelnemers verplicht om incidenten proactief te melden bij autoriteiten en bij IKB Ei. De eiersector is ook bezig met het opstellen van een crisisdraaiboek voedselveiligheid en streeft ernaar om in 2019 een oefening uit te voeren in samenwerking met ketenpartijen en de overheid. IKB Ei heeft zich aangemeld bij ketenborging.nl om het systeem te laten toetsen aan de criteria van de Taskforce Voedselvertrouwen. Door het uitvoeren van de aanbevelingen van de Commissie Sorgdrager en de WVZE worden IKB Ei en IKB PSB versterkt en gaan ze voldoen aan de criteria die door de Taskforce Voedselvertrouwen zijn opgesteld.

NVWA

De NVWA is er op gericht snel en slagvaardig te handelen zodra signalen over onveilig voedsel bij de NVWA binnenkomen. De verbeteringen hebben er onder meer toe geleid dat de signalen zoveel mogelijk binnenkomen op één plaats binnen de NVWA, dat ze zorgvuldig worden opgevolgd en dat de afhandeling hiervan wordt gemonitord. Een voortvarende en eenduidige beoordeling van de ernst en omvang van risico's op het gebied van voedselveiligheid is belegd bij Bureau Risicobeoordeling en onderzoek (BuRO) van de NVWA. Sinds 1 juli 2017 heeft BuRO haar kennispositie versterkt en haar taken uitgebreid. De nieuwe procedure waarbij snelle adviezen kunnen worden verstrekt aan toezicht en opsporing is ingeregeld. Hiermee is de slagvaardigheid van BuRO versterkt.

Afspraken worden gemaakt over het uitwisselen van informatie binnen de NVWA, tussen publieke en private partijen en tussen de NVWA en het Openbaar Ministerie (OM).

De samenwerking tussen de toezichtdivisie en de opsporingsdienst van de NVWA wordt versterkt in het Fraude Expertise Knooppunt. Signalen worden snel opgepakt, er worden keuzes gemaakt om trajecten te vervolgen in het strafrecht, bestuursrecht of in beide. Hierbij wordt hoge prioriteit gegeven aan het beëindigen van overtredingen die de voedselveiligheid in gevaar brengen. Tenslotte maakt de NVWA ook afspraken met private kwaliteitsschema's over uitwisseling van informatie, mits deze systemen als 'geaccepteerd' staan vermeld op ketenborging.nl.

Desondanks kan zich weer een incident of crisis op het gebied van voedselveiligheid voordoen. De NVWA voert diverse acties uit die gericht zijn op het snel en slagvaardig handhaven en samen met de ministeries zorgen voor eenduidige communicatie bij incidenten en crises. Daartoe is het crisisdraaiboek voedselveiligheid opgesteld en zijn de afspraken over de crisiscommunicatie verduidelijkt.

De aan te stellen Chief Food Safety Officer (CFSO) vervult een sturende rol bij incidenten en crises op het vlak van voedselveiligheid en zet zich samen met LNV en VWS in voor een zoveel mogelijk geharmoniseerd (Europees) handhavingbeleid.

Ministeries van LNV en VWS

De ministeries van LNV en VWS zijn verantwoordelijk voor het stelsel van voedselveiligheid. Zij stimuleren de zelfregulering in de sectoren en ondersteunen de toezichthouders zodat zij hun taak goed kunnen uitvoeren. Naast het stimuleren van de eierketen zetten de ministeries daarbij in op het stimuleren van alle dierlijke en plantaardige sectoren om de voedselveiligheid in hun eigen sector beter te borgen. Concreet betekent dit dat van elke productieketen wordt gevraagd een vergelijkbaar traject te doorlopen zoals de eierketen dat nu doet.

Door de uitvoering van het programma NVWA 2020 en het ter beschikking komen van de middelen uit het regeerakkoord voor de intensivering van het toezicht van de NVWA zal de NVWA adequater worden toegerust. De NVWA krijgt de rust en de ruimte om hieraan te werken. Er zijn immers al veel verbetertrajecten in gang gezet. Daarnaast zullen de ministeries de regie op de aansturing van de NVWA versterken via de jaarplancyclus, de uitwerking van het Toezichtkader bespreken en de effectiviteit van de NVWA monitoren via de – nog in ontwikkeling zijnde – kritische prestatie-indicatoren. Er zal worden ingezet op een aantal aanpassingen in de wet- en regelgeving die de handhaafbaarheid en uitvoerbaarheid daarvan kunnen verbeteren. Tenslotte gaan de ministeries na of de taakverdeling tussen beleid en de toezichthouder juist wordt ingevuld. Hierbij gaat het om het maken van beleid, uitwerken van beleidsregels en interpreteren van (Europese) normen. Voor zover dit niet het geval is, worden nadere afspraken gemaakt om dit in lijn te brengen met afgesproken rol- en taakverdeling.

Onderzoek loopt nog naar wat de beste manier is om het publieke toezicht op de eiersector, dat nu door de NCAE en de NVWA wordt gedaan, te stroomlijnen. Daarbij wordt ook de samenhang gezien met andere lopende trajecten ten aanzien van het toezicht op de voedselveiligheid. We verwachten dat dit onderzoek in het voorjaar van 2019 wordt afgerond.

Het Actieplan gaat niet in op de aanbeveling 18 van de Commissie Sorgdrager over de verantwoordelijkheidsverdeling tussen de ministeries VWS en LNV op het vlak van de voedselveiligheid. ABD Topconsult is gevraagd een analyse te maken over deze verantwoordelijkheidsverdeling en de aansturing van de NVWA.

Resultaten

Het totaalpakket aan maatregelen zal niet alleen leiden tot verbetering in de borging van de voedselveiligheid, maar ook op andere terreinen zoals dierenwelzijn. Hoewel de activiteiten door de betrokken organisaties met prioriteit zijn opgepakt en de acties bij een aantal aanbevelingen al zijn afgerond, zal de uitvoering van de nog resterende acties nog een flinke inspanning vragen van alle betrokken partijen. Via halfjaarlijkse voortgangsrapportages wordt de uitwerking van de overige acties gerapporteerd. De eerste voortgangsrapportage volgt in april 2019. Het grootste deel van de acties is eind 2019 afgerond.

1. Inleiding

In de Kamerbrief van 25 juni 2018¹ over het advies van de Commissie Sorgdrager 'Onderzoek naar fipronil' hebben de minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV) en de minister voor Medische Zorg en Sport (MZS) toegezegd in het najaar een overkoepelend plan toe te sturen aan de Tweede Kamer. Beloofd is een plan waarin de acties worden beschreven waarmee de aanbevelingen worden opgevolgd, inclusief het tijdpad, de monitoring en de wijze waarop de Tweede Kamer wordt geïnformeerd over de voortgang en de resultaten. Dit Actieplan Voedselveiligheid is dat beloofde plan.

In dit actieplan wordt ingegaan op de 21 aanbevelingen van de Commissie Sorgdrager. Achtereenvolgens zijn beschreven de activiteiten van de eierketen, de NVWA en de ministeries van LNV en VWS. De Commissie Sorgdrager geeft aan dat het van belang is dat de aanbevelingen van de Werkgroep Versterking Zelfregulering Eierketen worden geïmplementeerd. De voortgang en implementatie van de aanbevelingen van de Werkgroep Versterking Zelfregulering Eierketen die de eierketen uitvoert, treft u aan in Hoofdstuk 2 (Eierketen).

De eierketen, de NVWA en de beide ministeries zijn aan de slag gegaan met het doorvoeren van maatregelen om de voedselveiligheid beter te borgen. In de afgelopen periode zijn hierdoor al veel acties uitgevoerd. Van deze activiteiten zijn de resultaten beschreven in dit actieplan. Ook is aangegeven welke aanbevelingen de komende tijd nog opvolging vergen en wanneer hieraan opvolging is gegeven.

Dit actieplan is opgesteld door de eierketen, de NVWA en de ministeries. Daarbij heeft iedere partij de aan hen gerichte aanbevelingen opgepakt en is in onderling overleg gekeken naar de samenhang van alle acties. In de komende tijd zal vanuit de ministeries de uitwerking van alle acties worden gevolgd en zal de Tweede Kamer hierover worden geïnformeerd via voortgangsrapportages.

---

¹ Tweede Kamer, vergaderjaar 2018-2019, 26991, nr. 529

2. De eierketen

Naar aanleiding van het fipronilincident nam de staatssecretaris van Economische Zaken op 23 augustus 2017 tijdens een bestuurlijk overleg tussen de ministeries van EZ en VWS en de partijen in de eierketen het initiatief om een gezamenlijke werkgroep in te stellen. Dit bevestigden de Staatssecretaris van Economische Zaken en de Minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport tijdens een Algemeen Overleg in de Tweede Kamer op 24 augustus 2017. Op 29 oktober 2017 is de Werkgroep Versterking Zelfregulering Eierketen (WVZE) gestart. Op 2 mei 2018 werd het eindrapport van de WVZE opgeleverd. De WVZE heeft de aanbevelingen zo concreet mogelijk gemaakt en heeft aan elke aanbeveling een 'eigenaar' gekoppeld. Aan die partij is tevens een toezegging gevraagd. Alle partijen hebben toegezegd vóór publicatie van het eindrapport de aanbevelingen binnen een afgesproken termijn uit te zullen voeren.

De Commissie Sorgdrager heeft in haar aanbevelingen aan de eierketen onder andere aangegeven dat de aanbevelingen van de WVZE zo spoedig mogelijk uitgevoerd moeten worden. OVONED, de ketenorganisatie waar alle ondernemersverenigingen van de eiersector in samenwerken, is de eigenaar van het merendeel van de aanbevelingen van de WVZE en voert daarom de meeste aanbevelingen uit. In dit hoofdstuk wordt de aanpak en voortgang van deze aanbevelingen beschreven. In dit hoofdstuk wordt tevens de voortgang vermeld van de aanbevelingen die andere organisaties op zich hebben genomen. Deze organisaties zijn AVINED (brancheorganisatie voor de pluimveeketen), het Centraal Bureau Levensmiddelenhandel (CBL) en de Federatie Nederlandse Levensmiddelenindustrie (FNLI). OVONED heeft de inbreng van deze organisaties in dit plan gecoördineerd, zodat een samenhangend beeld ontstaat van alle activiteiten in de eierketen.

2.1 Zelfregulering met voedselveiligheid topprioriteit

Aanbeveling 1

Zorg voor een betrouwbaar stelsel van zelfregulering, waarin voedselveiligheid de topprioriteit vormt en niet ondergeschikt wordt gemaakt aan commerciële belangen.

Eigenaar
OVONED

Samenvatting

Voedselveiligheid moet topprioriteit zijn binnen een betrouwbaar stelsel van zelfregulering. Het mag niet ondergeschikt zijn aan commerciële belangen. De doelstellingen en scope van het zelfreguleringsstelsel IKB Ei zijn daarom geherdefinieerd en voedselveiligheid is als hoofddoelstelling vastgesteld. Voedselveiligheid kan alleen gegarandeerd worden als er een zogenoemde in- en uitgangscntrole op producten en middelen plaatsvindt in alle schakels binnen de eierketen. Binnen IKB Ei zijn er momenteel al verplichtingen op microbiologisch- en chemisch vlak, zoals Salmonella en dioxines/PCB's. In het kader van de voedselveiligheid wil IKB Ei eisen opstellen voor het borgen van het gebruik van voedselveilige producten en middelen op het pluimveebedrijf. Dit betekent dat op het pluimveebedrijf alleen gecertificeerde, gereguleerde en gecontroleerde producten en middelen gebruikt mogen worden. Eén van de factoren die van invloed zijn op de productie van eieren zijn de werkzaamheden die pluimveeservicebedrijven (PSB) uitvoeren. IKB PSB-bedrijven moeten aan dezelfde eisen voldoen als gesteld in IKB Ei omtrent het gebruik van voedselveilige producten en middelen op pluimveebedrijven, zie hoofdstuk 2.6. IKB PSB-bedrijven gebruiken tijdens het uitvoeren van activiteiten immers ook producten en middelen. Hierbij moet gedacht worden aan reinigings- en ontsmettingsmiddelen en plaagdierbeheersingsmiddelen.

Naast de huidige IKB Ei-verplichtingen op microbiologisch- en chemisch vlak, moeten producten (zoals eieren en pluimvee) die het pluimveebedrijf verlaten, gemonitord worden op kritische stoffen. De inhoud van dit monitoringsprogramma wordt gebaseerd op grondige risicoanalyses. De resultaten van de monitoring op kritische stoffen zullen centraal worden vastgelegd, zodat de informatie binnen de keten en met de overheid (NVWA) gedeeld kan worden. Het doel is om mogelijke incidenten tijdig te signaleren, op te pakken en af te handelen voordat ze kunnen uitmonden in een crisis. De eierketen zal hiervoor een crisisdraaiboek opstellen en een oefening met betrokken partijen uitvoeren zodra het crisisdraaiboek gereed is. Daarnaast is OVONED in overleg gegaan met het Duitse kwaliteitssysteem KAT (Kontrollierte Alternatieve Tierhaltung) om te kijken waar IKB Ei en KAT kunnen samenwerken om de aanbevelingen van WVZE waar mogelijk door te voeren. Dit overleg heeft in augustus 2018 plaatsgevonden, zie de resultaten van het overleg onder 'acties'. OVONED kan KAT niet opleggen om de aanbevelingen WVZE door te voeren, aangezien zij niet over de besluitvorming van KAT gaat.

Acties

- IKB Ei heeft voedselveiligheid vastgesteld als essentiële doelstelling. IKB Ei heeft de doelstelling en de scope van IKB Ei duidelijker geformuleerd en vastgesteld (WVZE-aanbeveling 1).
- IKB Ei schrijft voor dat pluimveehouders op hun bedrijf uitsluitend voedselveilige producten en middelen mogen gebruiken die gecertificeerd/gereguleerd én gecontroleerd zijn (WVZE-aanbeveling 2).
- OVONED zet de monitoring van kritische stoffen op in alle schakels van de keten, gebaseerd op grondige risicoanalyses van alle bekende kritische stoffen. OVONED zorgt ervoor dat het niveau van de monitoring voldoende is om incidenten tijdig in beeld te krijgen en bespreekt het programma periodiek met de NVWA (WVZE-aanbeveling 5).
- OVONED legt de resultaten van de monitoring kritische stoffen centraal vast en deelt deze informatie binnen de keten en met de overheid (NVWA). OVONED maakt hiertoe duidelijke

afspraken over privacy en gebruik van gegevens, met de insteek dat het delen van informatie de effectiviteit van de monitoring versterkt (WVZE-aanbeveling 6).

- De eierketen stelt een crisisdraaiboek op. OVONED toetst in samenwerking met de overheid en de ketenpartijen de praktische werking van afspraken over het melden van incidenten en signalen binnen de eierketen en met de overheid, met als doel het verbeteren van dit systeem. Door een simulatie van een voedselveiligheidsincident wordt de werking crisisdraaiboek getest samen met de overheid en ketenpartijen. Dit vindt plaats zodra het crisisdraaiboek gereed is (WVZE-aanbeveling 16). Zie ook in uitwerking van aanbeveling 15, waarin de uitwerking van de overheid voor wat betreft de crisisaanpak wordt beschreven.
- OVONED gaat het gesprek aan met het Duitse kwaliteitssysteem KAT met als doel de aanbevelingen in dit rapport breder door te laten voeren (WVZE-aanbeveling 22). Op 1 augustus 2018 heeft er een overleg plaatsgevonden met KAT. KAT is hierbij geïnformeerd over het rapport van de WVZE, het rapport van de Commissie Sorgdrager en de stand van zaken van de voortgang van de uitvoering van de aanbevelingen. OVONED heeft met KAT afgesproken om samen te werken aan een aantal aanbevelingen ten aanzien van monitoring kritische stoffen, borging gebruikte producten en middelen op pluimveebedrijven en door IKB PSB-bedrijven, het crisisdraaiboek en deelname aan de crisioefening.

Acties	Voorgenomen activiteit en op te leveren product	Gereed
1	IKB Ei evalueert haar doelstellingen en scope en herdefinieert deze waar nodig. Hierbij is voedselveiligheid als hoofddoelstelling vastgelegd.	Gereed
2	Uitvoeren inventarisatie naar gebruikte producten en middelen op pluimveebedrijven en vaststellen uit welke gecertificeerde of gereguleerde systemen IKB Ei deelnemers producten mogen gebruiken.	Begin 2019
3	Vaststellen voorschriften IKB Ei: - voor borgen gebruikte producten en middelen die voedselveilig zijn (uit gecertificeerde/gereguleerde systemen); - dat producten en middelen alleen gebruikt worden voor de toepassing waarvoor ze zijn goedgekeurd/toegelaten.	Begin 2019
4	Vaststellen borgingssystematiek voor producten en middelen waarvoor geen certificering is.	Begin 2019
5	Uitvoeren pilot monitoring kritische stoffen gericht op biociden.	Gereed
6	Opzetten adviesstructuur kritische stoffen (wetenschappelijke raad en technische commissie).	Gereed
7	Opzetten programma monitoring kritische stoffen eierketen aan de hand van risicoanalyses.	December 2018
8	Opzetten centrale database voor vastlegging resultaten monitoring kritische stoffen (inclusief vastleggen afspraken omtrent gebruik gegevens met onder andere de NVWA).	2019
9	Opstellen crisisdraaiboek en afstemmen met partijen (inclusief overheid en KAT).	Eind 2018
10	OVONED werkt mee aan oefening van voedselveiligheidsincident om de werking van het crisisdraaiboek te testen samen met overheid en ketenpartijen.	2019
11	OVONED heeft overleg met KAT over aanbevelingen WVZE, zie resultaten onder 'verbeterproces'.	Gereed

2.2 Voedselveiligheid beter waarborgen in IKB Ei

Aanbeveling 2

Bereid daarom de waarborging voor voedselveiligheid binnen het IKB Ei ketenkwaliteitssysteem uit:

- a. door aanbevelingen van de WVZE spoedig te implementeren;
- b. door een nauwe aansluiting te zoeken met de verwerkende industrie en de retail en hun kwaliteitssystemen zodat het schema werkelijk waarborgt voor de hele keten, van 'boer tot bord';
- c. door eieren vaker te laten onderzoeken op een breed spectrum van residuen;
- d. door het schema zo in te richten dat het voldoet aan de criteria van ketenborging.nl en toegevoegd kan worden aan de witte lijst van ketenborging.nl.

Eigenaar

OVONED

Samenvatting

Uitvoeren aanbevelingen WVZE

OVONED voert alle aanbevelingen van de WVZE zo spoedig mogelijk uit. Door het uitvoeren van alle aanbevelingen van de WVZE wordt het ketenkwaliteitssysteem IKB Ei verder geprofessionaliseerd en wordt voedselveiligheid beter gewaarborgd. De gewenste professionalisering van IKB Ei kan alleen gerealiseerd worden door hiervoor voldoende geld en menskracht vrij te maken. Het bestuur van OVONED is hiermee akkoord gegaan en zal via een verhoging van de deelnemersbijdrage per 2019 de benodigde middelen beschikbaar stellen.

Aansluiting zoeken met verwerkende industrie en de retail

In het Centraal College van Deskundigen (CCvD) IKB Ei, dat voorstellen doet ter verbetering van IKB Ei, is naast het CBL ook de FNLI toegetreden om zo een nauwe aansluiting te hebben met de verwerkende industrie en de supermarkten en haar kwaliteitssystemen. IKB Ei biedt zo waarborging voor de hele keten van 'boer tot bord'.

Monitoring residuen op kritische stoffen

IKB Ei is momenteel bezig met het opzetten van een monitoringsprogramma voor kritische stoffen in de eierketen, waarbij eieren gemonitord gaan worden op een breed spectrum van residuen van kritische stoffen. Het verbeterproces omtrent het opzetten van een programma monitoring kritische stoffen is terug te vinden in hoofdstuk 2.1.

Ketenborging.nl

IKB Ei moet als schema voor zelfregulering op ketenborging.nl komen te staan. IKB Ei heeft zich aangemeld bij ketenborging.nl om het systeem te laten toetsen door de NVWA op basis van de criteria van de Taskforce Voedselvertrouwen. In augustus 2018 heeft IKB Ei haar documenten inclusief resultaten van de uitgevoerde self assessment ingediend. De FNLI en het CBL adviseren hun leden om uitsluitend gebruik te maken van kwaliteitssystemen die als geaccepteerd staan vermeld op ketenborging.nl.

Acties

- OVONED investeert voldoende geld en menskracht om de gewenste versterking van IKB Ei te realiseren (WVZE-aanbeveling 20). Deze actie is uitgevoerd. Het bestuur van OVONED heeft de begroting IKB Ei 2019 en deelnemersbijdrage IKB Ei 2019 vastgesteld.
- De FNLI vertegenwoordigt de Nederlandse levensmiddelenindustrie in het Centraal College van Deskundigen (CCvD) IKB Ei. Deze actie is uitgevoerd. Het Reglement CCvD IKB Ei is hierop

aangepast per 1 augustus 2018. Op 1 mei 2018 zijn vertegenwoordigers van de FNLI benoemd tot leden van het CCvD IKB Ei (WVZE-aanbeveling 8).

- IKB Ei organiseert jaarlijks een strategische sessie met de belangrijkste retailers en andere afnemers over IKB Ei. Hierbij moet gedacht worden aan supermarkten en de verwerkende industrie (WVZE-aanbeveling 8).
- IKB Ei meldt zich aan bij ketenborging.nl om het systeem te laten accepteren via de NVWA op basis van de criteria van de Taskforce Voedselvertrouwen² (WVZE-aanbeveling 9). IKB Ei heeft zich aangemeld bij ketenborging.nl. In augustus zijn bij de NVWA de documenten van IKB Ei (versie met ingangsdatum 1 augustus 2018) aangeleverd inclusief de resultaten van de uitgevoerde self assessment. Een eerste globale beoordeling door de NVWA heeft plaatsgevonden. Op 30 augustus 2018 heeft er een oriënterend gesprek plaatsgevonden tussen NVWA en OVONED. Hier zijn de resultaten van de self assessment besproken en is afgesproken hoe de ontbrekende gegevens (zoals integriteitsprogramma, actualisering concordantietabel IKB – wetgeving etcetera) aangeleverd dienen te worden bij de NVWA. Zodra de aangeleverde gegevens volledig zijn, zal de NVWA de vereiste bureaustudie starten. OVONED verwacht begin 2019 de ontbrekende gegevens aan te kunnen leveren bij de NVWA. De ontbrekende gegevens moeten eerst ingebouwd worden in het kwaliteitsschema IKB Ei, zodat IKB Ei kan voldoen aan de toetsingscriteria van de Taskforce Voedselvertrouwen.
- OVONED laat het huidige controle- en sanctiesysteem van IKB Ei extern beoordelen op effectiviteit en kwaliteit (WVZE-aanbeveling 19). Om deel te kunnen nemen aan ketenborging.nl moet IKB Ei voldoen aan de gestelde toetsingscriteria. De NVWA toetst of IKB Ei aan de criteria voldoet. Dit houdt onder meer in dat IKB Ei een integriteitsprogramma inclusief auditplan opstelt dat het functioneren van de certificerende instantie (CI) monitort en waar nodig bijstuurt. Het integriteitsprogramma omvat onder andere monitoring door de schemabeheerder of de certificerende instantie (CI) op adequate wijze controles bij de deelnemers uitvoeren en of de CI's op adequate wijze non-conformiteiten afhandelen en sancties consequent toepassen. Ook worden de eisen aan de controleurs en uitvoering van onder meer onaangekondigde controles en het controleren op afstand hierin meegenomen.
- De afnemers van eieren, inclusief CBL en FNLI, stimuleren het gebruik van door ketenborging.nl geaccepteerde kwaliteitssystemen. Op het moment dat IKB Ei op ketenborging.nl staat zullen ze een extra impuls geven aan het stimuleren van geaccepteerde kwaliteitssystemen zoals IKB Ei (WVZE-aanbeveling 10).

Acties	Voorgenomen activiteit en op te leveren product	Gereed
1	Vaststellen begroting IKB Ei 2019 en deelnemersbijdrage IKB Ei 2019.	Gereed
2	FNLI is vertegenwoordigd in het Centraal College van Deskundigen IKB Ei.	Gereed
3	OVONED organiseert eerste jaarlijkse strategische sessie over IKB Ei.	Begin 2019
4	IKB Ei meldt zich aan bij ketenborging.nl.	Gereed
5	OVONED stelt een integriteitsprogramma IKB Ei en auditplan op.	December 2018
6	IKB Ei levert ontbrekende gegevens aan bij de NVWA. De NVWA toetst IKB Ei aan de hand van de criteria van de Taskforce Voedselvertrouwen. Het streven is dat IKB Ei in 2019 staat vermeld op ketenborging.nl.	2019
7	FNLI en CBL geven extra impuls aan stimuleren van op Ketenborging.nl vermelde geaccepteerde systemen, zoals IKB Ei.	2019

² Criteria voor toezicht ondersteuning door private kwaliteitssystemen (NVWA, 4 juni 2014).

2.3 Voedsel fraude

Aanbeveling 3

Besteed meer aandacht aan voedsel fraude. Richt de controles zo in dat misleiding en fraude sneller ontdekt kunnen worden en formuleer een geloofwaardig sanctieregime. Leg alle aangesloten bedrijven de plicht op vermoedens van fraude of misleiding te melden.

Eigenaar

OVONED

Samenvatting

Om voedselveiligheid te kunnen borgen, moet er structurele aandacht zijn voor het voorkomen en beheersen van voedsel fraude. De criteria van Taskforce Voedselvertrouwen stellen dat een kwaliteitssysteem eisen moet hebben die de productintegriteit borgen en/of de kans op fraude beperken. OVONED laat daarom een externe analyse van de eierketen uitvoeren gericht op kwetsbaarheden en fraudebestendigheid. OVONED gaat daarnaast ook kijken hoe een kwetsbaarheidsanalyse ingebouwd kan worden in het IKB Ei-systeem, dat IKB-deelnemers moet helpen bij het voorkomen en beheersen van voedsel fraude.

In 2017 heeft IKB Ei haar sanctieregime herzien, aangescherpt en vastgelegd in de certificatiecriteria IKB Ei. IKB Ei heeft een streng en proportioneel sanctieregime. De maatregelen die IKB Ei haar deelnemers kan opleggen lopen uiteen van een waarschuwing tot aan schorsing of uitsluiting van deelname aan IKB Ei.

Informatie-uitwisseling tussen de overheid en IKB Ei is belangrijk om de kans op fraude te beperken. Hierover moeten duidelijke afspraken gemaakt worden tussen de overheid (NVWA) en IKB Ei, zodat het kwaliteitssysteem (en hiermee de eierketen) tijdig kan optreden om risico's te beperken. IKB Ei neemt daarom in haar schema op dat pluimveehouders vooraf toestemming moeten geven aan overheidsinstanties om informatie over lopende onderzoeken op hun bedrijf – op verzoek van IKB Ei – te delen met IKB Ei. IKB Ei heeft een protocol incidentmanagement opgesteld dat deelnemers verplicht om incidenten proactief te melden bij de autoriteiten en bij IKB Ei. Deze actie sluit aan op de actie van de NVWA voor informatie-uitwisseling met de sector, die in aanbeveling 15 staat beschreven.

Het laagdrempelig meldpunt IKB is inmiddels ingericht en operationeel. Bij dit meldpunt kunnen IKB-deelnemers (en derden) signalen en meldingen doorgeven.

Acties

- Er is een laagdrempelig meldpunt ingericht voor signalen, meldingen van fraude en/of gevaar voor volksgezondheid en dierenwelzijn: 088-9984390; meldpuntIKB@avined.nl. Er zijn sinds de oprichting van het meldpunt diverse meldingen binnengekomen. Deze meldingen lopen uiteen van internetverkoop van verboden insecticiden tot aan overtredingen van IKB-voorschriften. Meldingen worden, indien nodig, doorgezet naar de bevoegde autoriteiten (bijvoorbeeld NVWA, SKAL, ILT en NCAE) (WVZE-aanbeveling 13).
- IKB Ei heeft een protocol incidentmanagement opgesteld en heeft vastgesteld in haar schema dat deelnemers verplicht zijn om incidenten proactief te melden bij de handhavingsautoriteiten en bij IKB Ei (WVZE-aanbeveling 12).
- IKB Ei legt vast in haar Algemene Voorwaarden en haar bijlagen dat de pluimveehouder toestemming moet geven aan overheidsinstanties om informatie over lopende onderzoeken op zijn bedrijf te delen met IKB Ei (WVZE-aanbeveling 15).

- OVONED laat een externe analyse uitvoeren van kwetsbaarheden en fraudebestendigheid in eierketen en kijkt hoe een kwetsbaarheidsanalyse ingebouwd kan worden in het IKB Ei-systeem. Hierbij wordt de aanpak gevolgd zoals aanbevolen door de Global Food Safety Initiative (GFSI) (WVZE-aanbeveling 18).

Acties	Voorgenomen activiteit en op te leveren product	Gereed
1	OVONED heeft meldpunt ingericht: 088-9984390; meldpuntIKB@avined.nl en zet indien nodig meldingen door naar bevoegde autoriteit.	Gereed
2	IKB Ei heeft een protocol incidentmanagement opgesteld en heeft de wijziging vastgesteld in haar schema.	Gereed
3	IKB Ei voert wijziging door in de Algemene Voorwaarden en haar bijlagen over toestemming aan de handhavingsautoriteiten over het delen van informatie aan IKB Ei.	Begin 2019
4	OVONED laat een externe analyse van de eierketen op kwetsbaarheden en fraudebestendigheid uitvoeren.	Begin 2019
5	IKB Ei bouwt een kwetsbaarheidsanalyse in haar systeem.	Begin 2019

2.4 Risicobeoordeling IKB Ei

Aanbeveling 4

Richt de risicobeoordeling bij het ketenkwaliteitssysteem IKB Ei onafhankelijk en deskundig in; zoek aansluiting bij de rijke Nederlandse kennisinfrastructuur op het gebied van voedselveiligheid en landbouw, en zorg dat alle relevante informatie beschikbaar is om een betrouwbare inschatting van de risico's te kunnen maken.

Eigenaar

OVONED, CBL, FNLI

Samenvatting

Voor een goede werking van IKB Ei is het noodzakelijk dat er besluitvaardig kan worden opgetreden en dat het kwaliteitsschema ook buiten de eiersector wordt geaccepteerd. Hiervoor is een meer onafhankelijke besluitvorming wenselijk, die gerealiseerd is door een onafhankelijke Raad van Beheer IKB in te voeren in IKB Ei. Het Centraal College van Deskundigen (CCvD) IKB Ei is ook uitgebreid met vertegenwoordigers van de FNLI, zie hoofdstuk 2.2. Ook is er een onafhankelijke voorzitter CCvD IKB Ei benoemd. Daarnaast is de kwaliteit van beheer van IKB Ei belangrijk voor voldoende vertrouwen. Hier wordt aan gewerkt door externe deskundigen het schema te laten beoordelen.

IKB Ei werkt samen met onafhankelijke onderzoeksinstaties, zoals Universiteit Utrecht, Wageningen University & Research (WUR), de Gezondheidsdienst voor Dieren en RIKILT. Ook benut IKB Ei kennis die voortkomt uit bijvoorbeeld het Topsectorenbeleid van het ministerie van Economische Zaken en Klimaat en de ketenanalyses van de NVWA. In de Wetenschappelijke Raad en de technische commissie van IKB Ei zullen voedselveiligheidsdeskundigen plaatsnemen (zie hoofdstuk 2.1). Ook is het belangrijk dat binnengekomen meldingen (zie hoofdstuk 2.3) en bijvoorbeeld resultaten vanuit het programma monitoring kritische stoffen (zie hoofdstuk 2.1) gedeeld worden met het CCvD IKB Ei en de Raad van Beheer IKB (RvB). Voor het CCvD IKB Ei en de RvB IKB is het belangrijk om deze informatie ter beschikking te hebben, zodat men een betrouwbare inschatting van de risico's kan maken (zie bijlage 1 voor besluitvorming binnen IKB Ei).

Acties

- IKB Ei zorgt ervoor dat een onafhankelijke Raad van Beheer (RvB) besluiten vaststelt over wijzigingen in IKB in plaats van het bestuur van OVONED (schema-eigenaar IKB Ei). De invoering van de RvB in IKB Ei is al opgepakt. Er is een Reglement RvB (inclusief profielschetsen) vastgesteld en de benodigde wijzigingen in de Algemene Voorwaarden IKB Ei (inclusief de bijlagen Certificatie criteria, Erkenningsvoorwaarden en Reglement CCvD) zijn vastgesteld en doorgevoerd per 1 augustus 2018. In de Algemene Voorwaarden IKB Ei is vastgelegd dat de RvB voorstellen tot wijzigingen binnen IKB Ei vaststelt. Er zijn drie onafhankelijke leden benoemd voor de RvB IKB Ei (WVZE-aanbeveling 7).
- OVONED laat het beheer van IKB Ei periodiek extern toetsen (WVZE-aanbeveling 11). Het beheer van IKB Ei is november 2017 door een extern bureau getoetst. De resultaten van deze externe toetsing worden meegenomen in de huidige ontwikkelingen van IKB Ei. Na implementatie van de andere aanbevelingen wordt een nieuwe externe toetsing uitgevoerd.

Acties	Voorgenomen activiteit en op te leveren product	Gereed
1	Onafhankelijke Raad van Beheer IKB Ei doorgevoerd in de Algemene Voorwaarden IKB Ei en haar bijlagen. De leden voor de Raad van Beheer IKB Ei zijn benoemd.	Gereed
2	Onafhankelijke voorzitter CCvD IKB Ei is benoemd.	Gereed
3	OVONED laat het beheer van IKB Ei periodiek extern toetsen.	2019

2.5 Kennis pluimveehouders

Aanbeveling 5

Zorg dat individuele pluimveehouders over de kennis kunnen beschikken die nodig is om de risico's in hun bedrijfsprocessen maximaal te beheersen en nieuwe risico's te kunnen onderkennen.

Eigenaar
OVONED

Samenvatting

Individuele pluimveehouders moeten over de kennis kunnen beschikken om risico's in hun bedrijfsprocessen maximaal te beheersen en nieuwe risico's te kunnen onderkennen. Vanuit OVONED is het serviceloket opgericht dat pluimveehouders ondersteunt met actuele informatie over de regelgeving en de private voorschriften. Het serviceloket is telefonisch en per e-mail bereikbaar. Ook wordt extra informatie verschaft aan pluimveehouders via informatie op websites en nieuwsbrieven. Pluimveehouders hebben voor het kunnen beheersen van de risico's in hun bedrijfsprocessen en voor het kunnen onderkennen van nieuwe risico's meer informatie nodig. De resultaten die voortkomen uit het programma monitoring kritische stoffen zullen via het opzetten van een centrale database ook beschikbaar komen voor deelnemers aan het programma, zie hoofdstuk 2.1. Door binnen IKB Ei het gebruik van voedselveilige producten en middelen verplicht te stellen, worden pluimveehouders zich nog bewuster van het gebruik van producten en middelen op hun bedrijf, zie hoofdstuk 2.1.

Acties

- OVONED heeft een serviceloket ingericht dat pluimveehouders ondersteunt met actuele informatieverstrekking over regelgeving en private voorschriften. Het serviceloket doet geen afbreuk aan de eigen verantwoordelijkheid van de pluimveehouders. Het serviceloket is te bereiken via: info@avined.nl; 088-9984340 (WVZE-aanbeveling 17).
- Er wordt veel gebruik gemaakt van het serviceloket. Vragen die binnenkomen bij het serviceloket lopen uiteen van vragen over wet- en regelgeving (bijvoorbeeld: gebruik toegestane middelen, handelsverordening, Identificatie en Registratie (I&R), formulier Voedsel Keten Informatie pluimvee (VKI), meststoffenwet, etc.) tot aan specifieke vragen over IKB-voorschriften (doucheverplichting, snavel behandelen, ei-stempelplicht, etcetera).
- IKB Ei verstuurt met regelmaat nieuwsbrieven naar haar deelnemers om ze te informeren over bijvoorbeeld wijzigingen binnen IKB Ei, achtergrondinformatie over onderwerpen, binnengekomen meldingen etcetera.
- De website van IKB Ei (www.ikbei.nl) en de websites van AVINED en OVONED (www.avined.nl / www.ovoned.nl) worden gebruikt als informatievoorziening richting de pluimveehouders, pakstations, verzamelaars en broederijen. Op de website van IKB Ei kunnen IKB Ei-deelnemers informatie vinden over inhoud van het ketenkwaliteitsschema IKB Ei, verstuurd nieuwsbrieven en achtergrondinformatie over specifieke thema's. Op de websites van AVINED en OVONED staat achtergrondinformatie over onderwerpen die gerelateerd zijn aan diergezondheid (bijvoorbeeld bedrijfshygiëne, vogelgriep, I&R en het Meldpunt IKB) en informatie over de stichtingen zelf. Ook andere organisaties, zoals LTO en NVP, hebben websites en nieuwsbrieven waar ingespeeld wordt op de informatievoorziening richting de pluimveehouders.
- De pluimveestichtingen AVINED, OVONED en PLUIMNED hebben in augustus 2018 informatie- en voorlichtingsbijeenkomsten gegeven over de versterking van IKB. De stichtingen nemen verder op aanvraag deel aan bijeenkomsten van organisaties en studieclubs, waarbij informatie wordt gegeven over IKB, inclusief de invulling van de aanbevelingen van de Commissie Sorgdrager.

Acties	Voorgenomen activiteit en op te leveren product	Gereed
1	Serviceloket voor pluimveehouders is ingericht bij OVONED.	Gereed

2.6 IKB PSB

Aanbeveling 6

De voedselveiligheid in de keten is alleen dan toereikend gewaarborgd, wanneer ook de dienstverlenende en ondersteunende bedrijven de risico's van hun werkzaamheden voor de voedselveiligheid goed weten te beheersen. IKB PSB heeft thans geen toegevoegde waarde voor de veiligheid van het product. Richt het schema IKB PSB opnieuw in, zodat gegarandeerd wordt dat dienstverleners zich bewust zijn van de risico's voor de voedselveiligheid die inherent zijn aan hun activiteiten, en zorg dat de aangesloten bedrijven daadwerkelijk regelmatig gecontroleerd worden. Verplicht de aangesloten bedrijven alleen producten van gecertificeerde bedrijven af te nemen, en doordring hen van het feit dat certificering een alerte en kritische blik en feitelijke controles niet kan vervangen.

Eigenaar

OVONED en AVINED

Samenvatting

Voedselveiligheid moet topprioriteit zijn binnen een betrouwbaar stelsel van zelfregulering. IKB PSB-bedrijven moeten zich bewust zijn van de risico's voor de voedselveiligheid die inherent zijn aan hun activiteiten.

Versterking IKB PSB

IKB PSB heeft begin 2017 een wijzigingstraject in gang gezet om het certificatieschema te versterken. Er is gestart met de herziening van de structuur en inhoud van de Algemene Voorwaarden IKB PSB en ondersteunende documenten, zoals de Certificatiecriteria, het Geschillenreglement en het Keurmerkreglement. Deze wijzigingen zijn per 1 november 2017 van kracht geworden. Voorbeelden van wijzigingen zijn onder meer de versterking van de procedure rondom beoordeling van controles en rapportages van IKB PSB-deelnemers en strakkere richtlijnen voor de beoordeling van controle-rapportages. Ook is naar aanleiding van het fipronilincident het Keurmerkreglement aangescherpt. Zo is er naast schorsen van het certificaat ook de mogelijkheid tot opleggen van een boete bij onrechtmatig gebruik van het keurmerk.

In september 2017 is gestart met de inhoudelijke herziening van de voorschriften in het certificatieschema. Hierin zijn de aanbevelingen van het rapport van de WVZE en de Commissie Sorgdrager al deels meegenomen. IKB PSB heeft in de laatste wijzigingsronde (ingangsdatum: 01-09-2018) haar definities rondom plaagdieren, plaagdierbeheersing en plaagdierbeheersingsbedrijf aangescherpt. Zoals in hoofdstuk 2.1 benoemd, vormt een ingangscntrole op producten en middelen op het pluimveebedrijf een onderdeel voor het garanderen van voedselveiligheid binnen de eierketen. IKB PSB-bedrijven moeten aan dezelfde eisen voldoen als gesteld in IKB Ei omtrent het gebruik van voedselveilige producten en middelen op pluimveebedrijven. In de komende wijzigingsronde volgt verdere aanscherping van de inhoudelijke eisen. Zo worden eisen opgenomen over het buitengebruik van rodenticiden, de inzet van toegelaten middelen en het hebben van een actuele Risico Inventarisatie en Evaluatie (RIE). Het streven is om begin 2019 de wijzigingsronde af te ronden. In 2019 gaat IKB PSB ook eisen aan de opslag van middelen invoeren en het structureler uitvoeren van onaangekondigde fysieke controles opnemen in haar kwaliteitssysteem.

Criteria Taskforce Voedselvertrouwen

Door de grondige herziening van het schema werkt IKB PSB er naartoe om in de toekomst ook te kunnen voldoen aan de criteria van de Taskforce Voedselvertrouwen. Zo komt er meer toezicht op de Certificerende Instantie en wordt de governance van IKB PSB verbeterd door het aanstellen van een onafhankelijke voorzitter van de Adviescommissie IKB PSB. Ook wordt de afstemming tussen IKB Ei

en IKB PSB verder verstevigd. Het is belangrijk om een kwalitatief goed schema voor PSB-bedrijven in de markt te zetten. Externe beoordeling aan de criteria van de Taskforce Voedselvertrouwen heeft een meerwaarde voor IKB PSB. IKB PSB zal daarom begin 2019 beoordelen welke onderdelen in IKB PSB ontbreken om te kunnen voldoen aan de criteria en een plan van aanpak opstellen. Zoals genoemd in hoofdstuk 2.2 bij WVZE-aanbeveling 10, is het daarbij van belang dat retailers en industrie deze acties ondersteunen.

Kennis pluimveeservicebedrijven

AVINED, schema-eigenaar van IKB PSB, zorgt voor het verspreiden van kennis en het verhogen van de bewustwording door haar deelnemers te ondersteunen door actuele informatieverstrekking over regelgeving en de private voorschriften. Dit doet zij door het aanbieden van informatie op haar website, via nieuwsbrieven en via het in hoofdstuk 2.5 genoemde serviceloket. In 2017 en 2018 is de communicatie naar IKB PSB-deelnemers breder opgepakt. Naast de noodzakelijke communicatie over wijzigingen in het certificatieschema, is ook meermaals gecommuniceerd over onderwerpen die gerelateerd zijn aan de werkzaamheden van pluimveeservicebedrijven en voor hen van belang kunnen zijn. De communicatie over service-activiteiten is ook diverse malen breder getrokken naar de pluimveehouders.

Acties

- Structurele en inhoudelijke herziening van de Algemene voorwaarden IKB PSB en haar bijlagen ter versterking van IKB PSB is afgerond.
- Afronden inhoudelijke herziening van de voorschriften IKB PSB.
- IKB Ei zorgt ervoor dat het kwaliteitsschema voor pluimveeservicebedrijven (IKB PSB) dezelfde eisen stelt aan het gebruik van producten en middelen op pluimveebedrijven die deelnemen aan IKB Ei (WVZE-aanbeveling 3). De uitvoering van deze aanbeveling heeft een verband met WVZE-aanbeveling 2, zie hoofdstuk 2.1. IKB Ei en IKB PSB werken samen aan het vaststellen van eisen aan het gebruik van producten en middelen op pluimveebedrijven door IKB PSB-bedrijven.
- In IKB PSB wordt de verplichting opgenomen dat IKB PSB-deelnemers uitsluitend voedselveilige, gecertificeerde, gereguleerde en gecontroleerde producten en middelen gebruiken. Dit heeft ten minste betrekking op de IKB PSB-deelnemers met de certificaten voor reiniging, ontsmetting, plaagdierbeheersing en enten.
- IKB Ei zorgt in afstemming met IKB PSB voor opname van de volledige aanpak van alle plaagdieren (inclusief rode vogelmijt) in IKB Ei. De aanpak van alle plaagdieren inclusief rode vogelmijt, is opgenomen in IKB Ei en IKB PSB (WVZE-aanbeveling 4). De Algemene Voorwaarden IKB Ei en voorschriften IKB Ei zijn per 1 augustus 2018 aangepast. De Algemene Voorwaarden IKB PSB zijn aangepast per 1 september 2018. Binnen IKB Ei zijn voorschriften omtrent plaagdierbeheersing aangescherpt per 1 augustus 2018. IKB PSB streeft er naar haar voorschriften op het gebied van plaagdierbeheersing aan te scherpen in januari 2019.
- IKB PSB gaat onaangekondigde fysieke controles structureel invoeren in haar kwaliteitssysteem.
- IKB PSB gaat een plan van aanpak opstellen om te kunnen voldoen aan de criteria van de Taskforce voedselvertrouwen.
- Verbeteren governance van IKB PSB door het aanstellen van een onafhankelijke voorzitter Adviescommissie IKB PSB.
- Bewustwording IKB PSB-bedrijven door middel van actuele informatieverstrekking.

Acties	Voorgenomen activiteit en op te leveren product	Gereed
1	Structurele en inhoudelijke herziening van de Algemene voorwaarden IKB PSB en haar bijlagen ter versterking van IKB PSB.	Gereed
2	Afronden inhoudelijke herziening van de voorschriften IKB PSB.	Januari 2019

3	IKB PSB stelt dezelfde eisen als IKB Ei aan gebruik van producten en middelen op pluimveebedrijven ten minste voor de certificaten reiniging, ontsmetting, plaagdierbeheersing en enten. Resultaten van de uitvoering van WVZE-aanbeveling 2 worden hierin meegenomen, zie hoofdstuk 2.1.	januari 2019
4	Opname van volledige aanpak van alle plaagdieren IKB Ei en IKB PSB.	Gereed
5	IKB PSB gaat het uitvoeren van onaangekondigde fysieke controles opnemen in haar kwaliteitssysteem.	2019
6	Opstellen plan van aanpak om te voldoen aan de criteria van de Taskforce Voedselvertrouwen.	Begin 2019
7	Aanstellen van een onafhankelijke voorzitter Adviescommissie IKB PSB	Begin 2019
8	Bewustwording IKB PSB-bedrijven via actuele informatieverstrekking.	Gereed

3. De NVWA

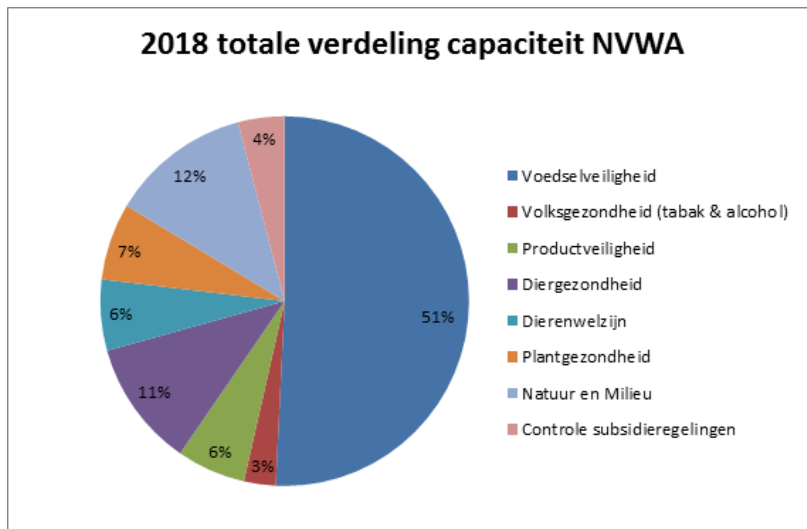
3.1 Voedselveiligheid de hoogste prioriteit

Aanbeveling 7

Garandeer dat de voedselveiligheid de hoogste prioriteit krijgt en niet afgewogen wordt tegen andere waarden en belangen. Draag er zorg voor dat het primaire belang van voedselveiligheid in de hele organisatie wordt gedeeld en alle medewerkers daarvan doordrongen zijn.

De missie van de NVWA is: De NVWA bewaakt de veiligheid van voedsel en consumentenproducten, de gezondheid van dieren en planten, het dierenwelzijn en handhaaft de natuurwetgeving.

Deze missie geeft het belang aan dat de NVWA geeft aan voedselveiligheid. Het bewaken van dit belang heeft binnen de NVWA hoge prioriteit. Dit blijkt ook uit het feit dat de NVWA een groot deel van haar capaciteit besteedt aan het borgen van voedselveiligheid. Van het totale aantal uren (2.377.057) van de NVWA in 2018 wordt 51% besteed aan veiligheid in de voedselketen (zie figuur hieronder). Daarmee wordt zichtbaar dat voedselveiligheid voor de NVWA een zeer hoge prioriteit heeft en een grote inspanning van de NVWA vraagt. Dit wordt gecontinueerd in 2019.

Figuur: Overzicht van de verdeling van de totale capaciteit van de NVWA in 2018.

De primaire verantwoordelijkheid voor voedselveiligheid ligt bij alle bedrijven die onderdeel uitmaken van een voedselproductieketen. De NVWA spreekt bedrijven aan op deze eigen verantwoordelijkheid onder meer door structureel overleg te voeren met brancheorganisaties op het niveau van productieketens (zoals zuivel, pluimveevlees, eieren). Prioritaire risico's voor het publiek belang voedselveiligheid die door de NVWA zijn geïdentificeerd in de zogenaamde ketenanalyses, vormen hiervoor input. De NVWA heeft ook een structureel overleg met maatschappelijke organisaties ingericht over het thema van voedselveiligheid. Dit overleg is gericht op schakels in de keten na de productie, zoals de verwerkende industrie, de handel en de retail. Voor deze overleggen worden ook de ministeries van LNV en VWS uitgenodigd.

De capaciteit van de NVWA is niet onbegrensd. Daarom is de beoordeling van risico's van groot belang voor het effectief inzetten van toezicht op de voedselveiligheid. Dit gebeurt op verschillende manieren. De beoordeling van risico's van (nieuwe) voedselproducten is belegd bij het Bureau Risicobeoordeling en onderzoek (BuRO). Daarnaast voert de NVWA ketenanalyses uit. In 2017 is dat voor de zuivelketen gedaan. Ook heeft de NVWA in 2018 'de Staat van voedselveiligheid' gepubliceerd. Dit document geeft een beeld van de voedselveiligheid in Nederland op basis van bij de NVWA beschikbare informatie en

kennis. Ze beschrijft gevaren en risico's, de naleving in de voedselketen, de fraude-gevallen en de toekomstbeelden op het gebied van voedselveiligheid. Hierin komt naar voren dat voedsel in Nederland in het algemeen veilig is. Tegelijkertijd neemt het aantal signalen over mogelijke voedsel fraude toe en kunnen door nieuwe ontwikkelingen zoals het hergebruiken van producten ook weer nieuwe risico's voor de voedselveiligheid ontstaan. De NVWA agendeert deze nieuwe risico-thema's in gesprekken met de ministeries, bedrijfsleven en maatschappelijke organisaties vanuit de vraag of ze tot aanscherping van bestaande of andere risicokeuzes moeten leiden.

Op basis van risico- en ketenanalyses houdt de NVWA risicogericht toezicht om de voedselveiligheid te bewaken, waarbij de beschikbare middelen kaderstellend zijn. Daarbij gaat het belang van de voedselveiligheid boven het opsporingsbelang. Concreet betekent dit dat er bij een ernstig risico voor de voedselveiligheid wordt gekozen voor traceren en terughalen. Ook al betekent dit dat er dan niet meer bestraffend kan worden opgetreden.

De Europese ministers hebben naar aanleiding van het fipronilincident afgesproken een Chief Food Safety Officer (CFSO) in te stellen per lidstaat. Deze CFSO wordt in Nederland ondergebracht bij de NVWA. Hiermee komt er binnen de NVWA een centraal aanspreekpunt voor voedselveiligheid. Deze functionaris speelt een verbindende rol binnen de NVWA, met de ministeries, de autoriteiten in andere lidstaten en de Europese Commissie. De CFSO werkt nauw samen met de Chief Veterinary Inspector van de NVWA, met VWS en LNV en met relevante organisaties gelieerd aan de NVWA en voedselveiligheid. Bij incidenten en crises op het gebied van voedselveiligheid vervult de CFSO vanuit de NVWA een sturende rol. De CFSO heeft ook een belangrijke functie bij het verder vergroten van het bewustzijn voor voedselveiligheid binnen de NVWA.

De NVWA is ingericht op het afhandelen van voedselveiligheidsincidenten. Dit jaar is het uitvoerings-draaiboek 'Afhandelen incidenten voedselveiligheid' opgesteld. Dit draaiboek wordt steeds aan de hand van concrete incidenten geëvalueerd en waar nodig bijgesteld zoals recent na de incidenten 'Listeria in bevroren groenten' en 'aflatoxine in noten'. Om met dit draaiboek te oefenen is voor de bij voedselveiligheid betrokken inspecteurs een opleidings- en oefenprogramma opgesteld en doorlopen.

Acties	Voorgenomen activiteit en op te leveren product	Gereed
1	Zichtbaarheid inzet voedselveiligheid gewaarborgd in het jaarplan 2019.	December 2018
2	Reguliere overleggen met ketens en maatschappelijke organisaties zijn ingeregeld.	Gereed
3	De 'Staat van voedselveiligheid' is gepubliceerd op de website www.nvwa.nl .	Gereed
4	Inspecteurs betrokken bij voedselveiligheid zijn getraind voor uitvoering voedselveiligheidsdraaiboek.	Derde kwartaal 2019
5	Afspraken zijn gemaakt om het belang van voedselveiligheid bij de NVWA-medewerkers te vergroten.	Eerste helft 2019
6	CFSO is aangesteld.	Eerste helft 2019
7	CFSO maakt afspraken op welke wijze de coördinerende rol op het gebied van voedselveiligheid wordt ingevuld.	Eerste helft 2019

3.2 Kennis, risicobeoordeling en coördinatie voedselveiligheid in de organisatie herkenbaar belegd

Aanbeveling 8

Geef voedselveiligheid in de organisatie een herkenbare plaats waarvandaan de kennis die nodig is voor een adequate beoordeling van risico's en de acties die nodig zijn om de risico's te beheersen, gecoördineerd kunnen worden.

Aanbeveling 13

Zorg dat de organisatie beschikt over de kennis die nodig is om risico's voor de voedselveiligheid snel, adequaat en omvattend te kunnen beoordelen en om effectief in te kunnen grijpen in voedselketens. Zorg voor een goede verbinding van de wetenschappelijke, juridische en strategische kennis en de kennis van inspecteurs van de praktijk van bedrijven en bedrijfsprocessen zodat de aanwezige expertise ook werkelijk gebruikt wordt.

Aanbeveling 14

Zorg voor een voortvarende en eenduidige inschatting van de risico's voor de voedselveiligheid.

Deze aanbevelingen zien toe op een door de Commissie Sorgdrager aangeduide noodzaak voor een goede beoordeling van de risico's voor voedselveiligheid door de NVWA. Het belang daarvan wordt door de NVWA onderschreven. Dit vraagt van de NVWA onderbouwde risicokeuzes op strategisch, tactisch en operationeel niveau in hun samenhang. Risicokeuzes die rusten op een goede kennispositie. Cruciaal daarbij is dat beschikbare kennis binnen de NVWA op het juiste moment bij elkaar wordt gebracht, wordt verrijkt en vertaald naar risicokeuzes en benodigde acties. De CFSO speelt hierin een belangrijke rol (zie aanbeveling 7).

De Commissie Sorgdrager beveelt aan om de kennis voor een adequate beoordeling over risico's voor de voedselveiligheid een herkenbare plaats te geven in de organisatie. Deze plaats is al ingericht bij BuRO. Kennis en inzichten vanuit de wetenschap over bestaande en nieuwe chemische, fysische en biologische risico's voor de voedselveiligheid worden via BuRO opgebouwd, onderhouden en vertaald in risicobeoordelingen die worden gepubliceerd op de website van de NVWA. BuRO stuurt de beoordeling en advisering over de ernst en omvang van risico's in voedselproductieketens aan de IG NVWA en de ministers van LNV en VWS. BuRO onderhoudt hiervoor een breed netwerk van kennisinstituten in binnen- en buitenland en de European Food Safety Authority (EFSA). De Wet Onafhankelijke Risicobeoordeling Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit (WOR) borgt de onafhankelijkheid, kwaliteit en transparantie van de risicobeoordelingen van BuRO. Mede naar aanleiding van de aanbevelingen van de Commissie Sorgdrager heeft BuRO ten behoeve van een snelle beoordeling van risico's aparte procedures ontwikkeld voor NVWA-meldingen en signalen uit opsporing en past deze toe. Ook is het (internationale) kennisnetwerk uitgebreid, zijn meer toxicologen beschikbaar en zijn datawetenschappers aangetrokken om koppelingen te kunnen maken tussen risicobeoordelingen op wetenschappelijke basis en informatie vanuit het toezicht en het keuren.

De NVWA werkt door middel van ketenanalyses aan het versterken van haar kennispositie op basis waarvan strategische keuzes gemaakt kunnen worden voor het toezicht. In die ketenanalyses worden prioritaire risico's in beeld gebracht en gecommuniceerd naar de ministeries van LNV en VWS, sectororganisaties en maatschappelijke organisaties. Voedselveiligheid is in alle ketenanalyses een belangrijk aandachtspunt. De NVWA heeft inmiddels vier ketenanalyses uitgebracht over de roodvleesketen, zuivelketen, pluimveevleesketen en eierketen. De ketenanalyses zijn de basis voor het risicogericht toezicht en de inzet van de NVWA, vertaald in het jaarplan. Op deze wijze wordt de wetenschappelijke, juridische en strategische kennis en de kennis van inspecteurs van de praktijk van bedrijven en bedrijfsprocessen ook daadwerkelijk gebruikt. De ketenanalyses worden gepubliceerd op

de NVWA-website. Het opleveren van ketenanalyses vergt tijd. De inzichten die tijdens het traject van de analyse naar voren komen, zijn belangrijke input voor de gesprekken met organisaties die actief zijn in de betreffende productieketen. De planning, voortgang en resultaten worden ieder half jaar gedeeld met de Tweede Kamer in de voortgangsrapportages van NVWA 2020.

De Algemene Rekenkamer heeft op 16 mei 2018 in haar rapport *Resultaten verantwoordingsonderzoek 2017 Ministerie van Economische Zaken en Diergezondheidsfonds* over het toezicht van de NVWA geconcludeerd dat de NVWA flinke stappen heeft gezet in haar streven om meer kennis gedreven en risicogericht te gaan werken.³

De acties die nodig zijn om de risico's voor de voedselveiligheid te beheersen en te coördineren worden in het jaarplan vastgelegd. De verantwoording over de uitvoering van de acties vindt plaats in het jaarverslag. Deze acties bestaan uit toezicht door de NVWA, maar ook uit overleg met bedrijven en brancheorganisaties en collega inspecties. Zo zijn de verantwoordelijkheden van de NVWA en de Inspectie Leefomgeving en Transport (ILT) ten aanzien van handhaving wet- en regelgeving biociden geëxpliciteerd en vastgelegd in een samenwerkingsconvenant, waarbij de NVWA verantwoordelijk is voor het toezicht op agrariërs die biociden toepassen. De ILT is onder meer verantwoordelijk voor het toezicht op professionele toepassers die als derde, dus ingehuurd, biociden toepassen in bijvoorbeeld de agrarische sector. Als de NVWA in het kader van haar primaire toezicht bij de agrarische sector signaleert dat een ingehuurde professionele toepasser niet toegelaten biociden gebruikt en/of onjuist toepast, dan meldt de NVWA dit aan de ILT en zal de ILT hierop handhaven.

Acties	Voorgenomen activiteit en op te leveren product	Gereed
1	Ketenanalyses eierketen en pluimveevleesketen zijn gereed en beschikbaar op www.nvwa.nl ^[1] .	Gereed
2	Procedures voor aanvraag risicobeoordeling door BuRO van meldingen en signalen is gereed.	Gereed
3	Verantwoordelijkheden NVWA en ILT ten aanzien van handhaving wet- en regelgeving biociden zijn geëxpliciteerd en vastgelegd in een samenwerkingsconvenant.	Gereed

---

³<https://www.rekenkamer.nl/onderwerpen/verantwoordingsonderzoek/documenten/rapporten/2018/05/16/resultat-en-verantwoordingsonderzoek-2017-bij-het-ministerie-van-economische-zaken-en-diergezondheidsfonds>

3.3 Beoordeling en afhandeling signalen en meldingen

Aanbeveling 9

Zorg dat signalen snel, integraal en deskundig gewogen worden, zodat maximale helderheid over de risico's en de maatschappelijke impact van overtredingen bestaat alvorens een besluit genomen wordt over bestuursrechtelijke of strafrechtelijke opvolging.

Het klantcontactcentrum van de NVWA ontvangt vragen en meldingen. Dit betreft vragen en meldingen over een mogelijke misstand op het gebied van een van de publieke belangen uit de missie van de NVWA. Deze meldingen zijn afkomstig van consumenten, bedrijven, sectororganisaties, zusterorganisaties, uit (inter)nationale samenwerkingsverbanden, inspecteurs en van andere bronnen. Daarnaast ontvangt het klantcontactcentrum klachten over het functioneren van de NVWA.

Het klantcontactcentrum heeft in 2017 49.000 vragen en meldingen ontvangen, waarvan het aandeel meldingen ruim 20.000 is. Binnen de NVWA is gewerkt aan de verbetering van het vragen- en meldingenproces. Sinds januari 2018 worden, mede naar aanleiding van de aanbevelingen van de Commissie Sorgdrager, de meldingen zo nodig doorgezet naar een multidisciplinair team van deskundigen, ook rondom voedselveiligheid. Zij zijn verantwoordelijk voor een snelle, integrale en deskundige beoordeling van de meldingen en zetten de melding door naar het juiste onderdeel binnen de NVWA. Dit team bewaakt vervolgens de voortgang en de afhandeling van de meldingen. Daarnaast is in het kader van het nieuwe ICT-systeem INSPECT één uniforme procesbeschrijving gemaakt van het meldingenproces voor de hele organisatie van de NVWA. Dit wordt stapsgewijs per domein ingevoerd.

Het meldingenproces wordt verder versterkt door de centrale registratie van *alle* meldingen, de kwaliteit van de afhandeling en het genereren van managementinformatie over meldingen, zoals voortgangsrapportages en trendanalyses. Hiervoor stelt de NVWA een casemanager aan. Deze casemanager maakt voor het monitoren en rapporteren over meldingen nog in 2018 gebruik van een volgsysteem ('dashboard Meldingen'). Door deze aanpak komt een einde aan de situatie dat veel meldingen op verschillende plaatsen of door verschillende personen worden behandeld. Ook ontstaat meer grip op het meldingenproces en is de kwaliteit van de afhandeling gewaarborgd.

Om tot een effectieve en efficiënte manier te komen om complexere binnengekomen signalen te combineren en te wegen, wordt een beperkt aantal integrale wegingsoverleggen ingesteld. Zowel BuRO met haar kennis van risico's voor de voedselveiligheid, als het toezicht heeft in deze overleggen een rol. Verder stemt BuRO regelmatig met VWS en RIVM af om signalen over chemische stoffen te bespreken en waar nodig door te geleiden.

De keuze voor een bestuursrechtelijk en/of strafrechtelijk vervolg van een geconstateerde overtreding wordt gemaakt verderop in het proces, nadat de potentiële impact van de melding voor voedselveiligheid is onderzocht. Zie voor verdere informatie en voor fraudesignalen hoofdstuk 3.4.

Acties	Voorgenomen activiteit en op te leveren product	Gereed
1	De wijze van afhandeling van meldingen (inclusief de meldingen die voedselveiligheid betreffen) is vastgesteld.	Gereed
2	<i>Alle</i> meldingen komen centraal binnen bij het klantcontactcentrum en worden geregistreerd en op hun procesgang door de organisatie gevolgd.	Voorjaar 2019
3	Deskundige coördinatoren zijn aangewezen voor het beoordelen van de meldingen.	Gereed
4	Inrichten integrale wegingsoverleggen voor complexere	Eerste helft 2019

	signalen (zie ook aanbeveling 10/11).	
5	Elke melder krijgt zo spoedig mogelijk, in ieder geval binnen zes weken, bericht over de afhandeling van de melding.	Gereed
6	Snelle route is beschikbaar voor inspecteurs om meldingen te doen over waarnemingen buiten het eigen domein.	Maart 2019
7	Er zijn afspraken gemaakt met Opsporing over het delen van gegevens rond meldingen. Zie ook aanbeveling 11.	Gereed
8	Afstemmingsoverleg van BuRO met RIVM en VWS ingeregeld om signalen chemische stoffen te bespreken en waar nodig acties te ondernemen.	Gereed
9	De tevredenheid over het meldingenproces wordt gemonitord bij de melders.	Doorlopend

3.4 Samenwerking toezicht en opsporing

Aanbeveling 10

Waarborg dat meldingen en signalen, ook als die betrekking hebben op fraude, in samenhang worden behandeld en traceerbaar zijn voor toezicht, handhaving en opsporing.

Aanbeveling 11

Investeer verder in een betere samenwerking tussen toezicht en opsporing.

De NVWA zet haar opsporingscapaciteit primair in op voedsel fraudezaken die directe risico's vormen voor de voedselveiligheid en de volksgezondheid. Mede door het incident met fipronil in eieren wordt binnen de NVWA gewerkt om alle (fraude) signalen op een centraal punt te verzamelen en te wegen (nog op te richten integrale wegingsoverleggen; zie aanbeveling 9). Binnen de NVWA zijn verbeteringen doorgevoerd wat betreft de interne informatie-uitwisseling tussen Toezicht en Opsporing.

- Binnen het signalen-weegproces van de opsporing worden de signalen besproken tussen de Informatie-officier van Justitie en de NVWA-Opsporing. Sinds het fipronilincident worden, na akkoord van de Informatie-officier van Justitie, de signalen die vervolgens verder worden opgewerkt, gedeeld met het klantcontactcentrum van de NVWA.
- Sinds 18 februari 2018 neemt een vertegenwoordiger van NVWA-Toezicht deel aan het selectieoverleg, waarin potentiële strafrechtelijke onderzoeken worden geselecteerd, door het Functioneel Parket (de landelijk Milieu-officier van Justitie) en de NVWA-Opsporing. Zo wordt toezicht in een eerder stadium betrokken bij potentiële strafrechtelijke onderzoeken⁴. Hierdoor is het mogelijk geworden in een vroeg stadium de impact van een signaal voor de voedselveiligheid te duiden en wordt de te kiezen inzet, een strafrechtelijk en/of bestuursrechtelijk vervolg, gewogen. In aanvulling daarop zal samen met het ministerie van Justitie en Veiligheid (JenV) worden verkend of een contactambtenaar in de zin van artikel 58 Wet op de economische delicten, kan bijdragen aan de interactie tussen de NVWA en het Openbaar Ministerie.
- Het in lijn met de aanbevelingen van de Commissie Sorgdrager uitgebouwde operationele Fraude Expertise Knoop punt (FEK) van de NVWA is een samenwerkingsverband tussen Toezicht en Opsporing voor (voedselveiligheid) fraudezaken. Het gaat hier om zaken die niet in aanmerking komen voor een complex opsporingsonderzoek binnen Opsporing. Ze krijgen, gelet op hun impact voor de voedselveiligheid, echter wel een vervolg binnen Toezicht. Zo nodig wordt door Opsporing bijstand en capaciteit verleend aan NVWA-Toezicht. Alle signalen die binnen het FEK aangemerkt worden als FEK-zaak, worden binnenkort doorgezet aan het klantcontactcentrum (zie aanbeveling 9) voor verwerking in het meldingenregistratiesysteem voor verdere opvolging in de NVWA. Het FEK ontwikkelt zich tot een belangrijk schakelpunt in het uitwisselen van informatie en signalen, ook wat betreft voedselveiligheid, tussen Toezicht en Opsporing.

---

⁴ Artikel 39f van de Wet justitiële en strafvorderlijke gegevens biedt de mogelijkheid om strafvorderlijke gegevens te verstrekken voor buiten de strafrechtspleging gelegen doelen. De doelen betreffen onder andere het voorkomen en opsporen van strafbare feiten, het handhaven van de openbare orde en veiligheid en het beoordelen van de noodzaak tot het nemen van rechtspositionele of tuchtrechtelijke maatregelen.

Acties	Voorgenomen activiteit en op te leveren product	Gereed
1	Werkwijze bij samenwerking Opsporing en Toezicht is vastgelegd en versterkt via het Fraude Expertise Knooppunt.	Gereed
2	De verbinding van het FEK met het klantcontactcentrum is ingeregeld.	Eerste helft 2019
3	Toezicht is aangesloten bij overleg met het OM om vroegtijdig te duiden waar inzet van bestuursrecht meer effectief is met betrekking tot voedselveiligheid.	Gereed
4	De NVWA verkent samen met JenV of benoeming van een contactambtenaar (artikel 58 Wet op de economische delicten) kan bijdragen aan de interactie tussen de NVWA en het OM.	Eerste helft 2019

Aanbeveling 12

Schep samen met het OM helderheid over de mogelijkheden informatie uit te wisselen en de beperkingen daarvan, kennis te delen en samen te werken over de grenzen heen van de strafrechtelijke opsporing en het bestuursrechtelijke toezicht. Zorg dat alle geledingen van de organisatie hiervan een eenduidig beeld hebben. Zoek de ruimte die de wetgeving biedt wanneer de voedselveiligheid in het geding is.

Mede naar aanleiding van de aanbevelingen van de Commissie Sorgdrager is het contact tussen het Openbaar Ministerie (OM) en de NVWA geïntensiveerd, zowel op operationeel als op tactisch niveau. De NVWA-Opsporing en het Openbaar Ministerie wisselen op verschillende momenten informatie uit over fraude in voedselketens. Informatie wordt uitgewisseld in het signalenoverleg tussen OM en Opsporing en het selectieoverleg met NVWA en OM over strafzaken. Deze overleggen vinden periodiek plaats en maken onderdeel uit van een doorlopend proces van afstemming over potentiële strafzaken. Hierbij geldt dat wanneer de voedselveiligheid in gevaar is, het voorkomen of beperken van dit gevaar voorop staat. Daarnaast loopt binnen de NVWA het project bestuursrecht-strafrecht. Doel van dit project is zorgen voor effectievere handhaving, onder andere door de inspecteur nog beter te faciliteren bij het maken van de keuze tussen bestuursrecht en/of strafrecht. Een resultaat van dit project is tevens het verbeteren van de interne informatie-uitwisseling in deze binnen de NVWA. Bij dit project is het OM nauw betrokken. Deze ingezette processen leiden nu al tot verbeterde samenwerking ten aanzien van informatie-uitwisseling en afstemming over de in te zetten interventie in concrete zaken.

Met het OM is afgesproken om een gezamenlijke visie vast te leggen over de mogelijkheden om binnen de bestaande juridische kaders informatie snel te delen en samen te werken over de grenzen van strafrechtelijke opsporing en bestuursrechtelijk toezicht heen.

Acties	Voorgenomen activiteit en op te leveren product	Gereed
1	Maatregelen ten behoeve van de verbetering van de interne informatie-uitwisseling tussen toezicht en opsporing is opgesteld en geëffectueerd.	Eerste helft 2019
2	Heldere afspraken zijn gemaakt met het OM over informatie-uitwisseling en samenwerking en deze zijn vastgelegd in een visie en werkwijze.	Eerste helft 2019

3.5 Communicatie en uitwisseling informatie

Aanbeveling 15

Zorg in overleg met de departementen voor een eenduidige communicatie.

Het is noodzakelijk dat bij een crisis of incident de betrokken organisaties en personen elkaar snel weten te vinden. De NVWA is daarom gestart met een overleg om alle betrokkenen (beleid, crisismanagers en communicatie) van de NVWA, VWS en LNV bijeen te brengen en afspraken te maken over het versterken van de crisisorganisatie en -communicatie voedselveiligheid.

LNV, VWS en NVWA hebben nadere werkafspraken gemaakt om te komen tot eenduidige en goed afgestemde communicatie bij crises en incidenten.

Binnen de NVWA wordt een nieuwe handleiding voor communicatie bij incidenten en crises ontwikkeld als integraal onderdeel van het uitvoeringsdraaiboek 'afhandelen crises en incidenten voedselveiligheid' van de NVWA. Deze handleiding sluit aan bij de protocollen van LNV en VWS en de European Food Safety Authority (EFSA). De rolverdeling bij de communicatie tijdens crises en incidenten binnen de NVWA en met andere betrokken partijen wordt verduidelijkt, inclusief de aanscherping van de risicocommunicatiestrategie. NVWA-deskundigen zijn getraind voor woordvoering op basis van de risicocommunicatiestrategie.

Het uitvoeringsdraaiboek 'afhandelen crisis en incidenten voedselveiligheid' van de NVWA is gereed. De laatste hand wordt gelegd aan actualisatie en het op elkaar afstemmen van de uitvoeringsdraaiboeken voedselveiligheid bij LNV, VWS en NVWA op basis van de aanbevelingen van de Commissie Sorgdrager. Ook de eiersector stelt een crisisdraaiboek op; zie aanbeveling in hoofdstuk 2.1. De eiersector heeft aangegeven dat het draaiboek eind 2018 gereed zal zijn. Zodra alle draaiboeken voedselveiligheid gereed zijn, wordt een crisisoefening gehouden waaraan de eierketen, de NVWA, de NCAE en de ministeries van LNV en VWS deelnemen. Eenduidige communicatie is daarbij één van de aandachtspunten. Voor de eenduidigheid in de communicatie naar burgers en bedrijfsleven in geval van crises en incidenten worden verschillende acties ondernomen. De website van de NVWA wordt verbeterd waardoor veel nadrukkelijker dan nu de relatie gelegd wordt tussen het publieke belang en de handhaving van de NVWA. De website wordt op basis van de risicocommunicatiestrategie ingericht en voorziet in vragen over risico's van producten of voedsel.

De brancheorganisaties en diverse instituten, zoals het RIVM en het Voedingscentrum, hebben bij crises en incidenten een essentiële rol in de communicatie over voedselveiligheid. Het is van belang dat al deze communicatie-uitingen eenduidig zijn voor burger en bedrijfsleven. De ministeries van LNV en VWS en de NVWA werken met de betrokken instanties op korte termijn toe naar een eenduidige communicatie. Sindsdien wordt de informatie ten aanzien van incidenten al in een vroeg stadium gedeeld met LNV en VWS en wordt de communicatie bij crises en incidenten beter afgestemd.

Acties	Voorgenomen activiteit en op te leveren product	Gereed
1	Uitvoeringsdraaiboek afhandelen crisis en incidenten voedselveiligheid van de NVWA is gereed	Gereed
2	Binnen de NVWA zijn deskundigen getraind in risicocommunicatie om een rol te kunnen spelen bij de woordvoering in geval van een incident of een crisis.	Gereed
3	Het vroegtijdig informeren van de ministeries bij incidenten is ingeregeld.	Gereed
4	Werkafspraken over snelle afstemming gemaakt met alle betrokken overheidsinstanties omtrent eenduidige communicatie bij incidenten.	Eerste helft 2019

5	Het gezamenlijke uitvoeringsdraaiboek voedselveiligheid van LNV en VWS is gereed.	December 2018
6	Rolverdeling van communicatie bij crises en incidenten binnen de NVWA, met LNV en VWS en met andere betrokken partijen is verduidelijkt inclusief de aanscherping van de risico-communicatiestrategie.	Eerste helft 2019
7	NVWA ontwikkelt een nieuwe handleiding voor communicatie bij incidenten en crises als integraal onderdeel van het incidenten en crisis uitvoeringshandboek NVWA.	Voorjaar 2019
8	Verbetering van de NVWA-website die meer inspeelt op het publieke belang en een goede informatievoorziening bij crisis en incidenten.	Ontwikkeltraject in 2019
9	Crisisoefening uitgevoerd met LNV, VWS, NVWA, NCAE en de eiersector.	2019

Werkgroep versterking zelfregulering eierketen: aanbeveling 14

De overheid⁵ maakt duidelijke afspraken met de eierketen over het delen van incidenten en signalen, zodat de eierketen tijdig kan optreden om risico's te beperken. Het verdient aanbeveling om IKB Ei hierbij te betrekken, zodat ook binnen het kwaliteitsschema maatregelen genomen kunnen worden.

De NVWA maakt met de eigenaren van op ketenborging.nl geaccepteerde private kwaliteitssystemen nadere afspraken over de informatie die gedeeld kan worden en de wijze waarop. Dit betreft informatieverstrekking in twee richtingen. De NVWA benadert afspraken ten aanzien van informatie-uitwisseling binnen het kader van de private kwaliteitssystemen op een uniforme wijze. De wettelijke plicht die op bedrijven rust om de NVWA te informeren in het kader van de Algemene Levensmiddelenwetgeving zal onderdeel uitmaken van deze schriftelijke overeenkomst tussen de eigenaar van het private kwaliteitssysteem en de NVWA (informatieprotocol).

De NVWA legt in dit kader vast welke vormen van informatie worden verstrekt of opgevraagd, met inachtneming van wettelijke kaders, waaronder Algemene verordening gegevensbescherming (AVG). Aan geaccepteerde private kwaliteitssystemen kan bijvoorbeeld ook privacygevoelige informatie, zoals naam en adres van een bedrijf, worden verstrekt mits dat tot doel heeft om naast handhaving door de overheid ook de beheerder van het private kwaliteitssysteem in de gelegenheid te stellen om actief onrechtmatigheden in het private systeem te onderzoeken. Anonieme informatie over signalen in de keten/sector kan over het algemeen eenvoudiger en breder worden verstrekt door de NVWA aan belanghebbende partijen.

De NVWA en de eierketen overleggen periodiek met elkaar in het ketenoverleg Eieren. In dit overleg wordt al informatie gedeeld over voedselveiligheid in deze keten.

Op dit moment wordt verder gewerkt aan de versterking van deze communicatie zoals het organiseren van een periodiek overleg tussen deskundigen van het 'kritische stoffen' en deskundigen van NVWA voor afstemming van de risico's en het oppakken van signalen uit de markt.

De NVWA en IKB Ei kijken in aanloop naar acceptatie op ketenborging.nl welke van bovengenoemde vormen van informatie-uitwisseling al voor de acceptatie in gang gezet kunnen worden.

---

⁵ In deze de NVWA als eigenaar van deze aanbeveling van de werkgroep.

Acties	Voorgenomen activiteit en op te leveren product	Gereed
1	IKB Ei heeft zich gemeld bij de NVWA, voor toetsing tegen de criteria van de Taskforce Voedselvertrouwen.	Gereed
2	Schemabeheerder IKB Ei voert aanpassingen door, zodat aan criteria van de Taskforce Voedselvertrouwen kan worden voldaan en biedt het opnieuw aan de NVWA, daarna start toetsingsproces door NVWA.	Eerste helft 2019
3	De NVWA heeft branche-overleg eierketen-NVWA ingeregeld.	Gereed
4	NVWA maakt werkwijze ten aanzien van het melden en verwerken van signalen duidelijk aan de sector.	Voorjaar 2019
5	De NVWA organiseert periodiek overleg tussen publieke en private deskundigen voor afstemming risico's, verschuivingen en oppakken signalen uit de markt.	Voorjaar 2019
6	De NVWA deelt informatie om risico's te beperken met aangeslotenen IKB Ei mits schema is geaccepteerd op ketenborging.nl en legt onderliggende werkwijze vast in een informatieprotocol.	Midden 2019

3.6 Afstemming handhavingsbeleid met de EU

Aanbeveling 16

Zorg spoedig, vóór er een volgend incident optreedt, voor een goede afstemming van het handhavingsbeleid van de lidstaten van de EU zodat verschillend optreden tussen de nationale toezichthouders zoveel mogelijk wordt vermeden. Zorg tevens dat ten tijde van incidenten of crises effectieve afstemmingsmechanismen beschikbaar zijn.

De afstemming tussen de lidstaten ten aanzien van handhaving op het terrein van voedselveiligheid vindt plaats in een aantal verschillende overleggen onder leiding van de Europese Commissie.

Bijna voor elke stof zijn ter bescherming van burgers en gebruikers op EU-niveau normen vastgesteld, of het nu een diergeneesmiddel, biocide, een gewasbeschermingsmiddel, een ontsmettingsmiddel of een gevaarlijke stof betreft. Ook is in EU-verband vastgelegd op welke wijze de metingen verricht moeten worden en hoe omgegaan moet worden met de meetonzekerheid. Deze normen zijn naast de microbiologische normen te vinden in de databases van de Europese Commissie. De Europese Commissie gaat ervan uit dat lidstaten de normen respecteren en handhaven en ziet hierop toe.

Een lidstaat heeft de bevoegdheid om zelfstandig beslissingen te nemen over de aard van de handhavingsmaatregelen om de overschrijding van een norm zo snel als mogelijk te beëindigen. In sommige gevallen is er door de Europese Commissie in afstemming met de lidstaten een richtsnoer opgesteld dat nadere invulling geeft aan de te nemen maatregelen bij normoverschrijdingen. De Europese Commissie inventariseert de beschikbare richtsnoeren en zal daarna, in samenspraak met de lidstaten, concluderen op welke gebieden nadere richtsnoeren nodig zijn om een in de Europese Unie een zoveel mogelijk geharmoniseerd handhavingsbeleid te verkrijgen.

Naast deze door de Europese Commissie gecoördineerde activiteiten, komen ook de 'Heads of Agencies' van de Europese lidstaten regelmatig bij elkaar om de handhaving van voedselveiligheidsissues in Europa te bespreken. De NVWA zet zich actief in tijdens relevante Europese overleggen om aandacht te vragen voor de verschillen in handhaving, daar waar dat geconstateerd is uit verschillende EU-informatie-stromen en incidenten.

Voor waarschuwingen van lidstaten betreffende voedselveiligheidsrisico's wordt het Europese Rapid Alert System for Food and Feed (RASFF) van de Europese Commissie gebruikt. De NVWA voedt het systeem met meldingen en acteert indien nodig op meldingen van lidstaten.

De wettelijke basis van het RASFF ligt in artikel 50-52 van de Algemene Levensmiddelenwetgeving (Verordening (EG) nr. 178/2002). Voor de uitvoering zijn uitvoeringsbepalingen vastgesteld in Verordening (EU) nr. 16/2011. Lidstaten zijn verplicht elkaar te ondersteunen op verzoek van een andere lidstaat via het communautaire systeem voor administratieve ondersteuning en samenwerking. De basis van het Administrative Assistance and Cooperation system (AAC) ligt in artikel 34-38 van de Officiële Controleverordening ((EG) nr. 882/2004). Voor de uitvoering zijn uitvoeringsbepalingen vastgelegd in Uitvoeringsbesluit (EU) 2015/1918. In Nederland is de NVWA hiervoor verantwoordelijk. De hoeveelheid meldingen en ondersteuningsverzoeken vanuit de Europese Commissie en de lidstaten groeit. LNV, VWS en NVWA nemen het voortouw om binnen de EU de mogelijkheden tot verdere uniforme afweging van deze meldingen te onderzoeken met als doel de efficiëntie van informatie-uitwisseling te verbeteren.

De Europese Commissie evalueert momenteel samen met de lidstaten het crisisplan op basis van artikel 55 van de Algemene Levensmiddelenwetgeving (Verordening (EG) nr. 178/2002).

De nieuw aan te stellen CFSO (zie aanbeveling 7) draagt zorg voor afstemming binnen de NVWA, met de ministeries, de handhavingsautoriteiten in andere lidstaten en de Europese Commissie gericht op een effectieve agendering van voedselveiligheidszaken bij de Europese Commissie.

Acties	Voorgenomen activiteit en op te leveren product	Gereed
1	Participatie in relevante Europese overleggen door NVWA.	Gereed
2	De NVWA zet zich samen met LNV en VWS actief in tijdens relevante Europese overleggen om aandacht te vragen voor de verschillen in handhaving, daar waar dat geconstateerd is uit verschillende EU-informatiestromen en incidenten.	Is gestart en wordt gecontinueerd
3	LNV, VWS en NVWA starten overleg met de EU over de afweging en afhandeling van Europese meldingen en ondersteuningsverzoeken.	Eerste helft 2019

4. De ministeries van LNV en VWS

4.1 Beleidsmix die zelfregulering en naleving stimuleert

Aanbeveling 17 Commissie Sorgdrager

Erken de verantwoordelijkheid voor het stelsel van voedselveiligheid en zorg voor een evenwichtige, toezichtondersteunende beleidsmix die een betrouwbare zelfregulering in de sectoren stimuleert en de naleving van voedselveiligheidsvoorschriften bevordert.

Werkgroep versterking zelfregulering eierketen, aanbeveling 21

Onderzoek, onder regie van het ministerie van LNV, hoe overheid en eierketen de aanbevelingen in het eindrapport van de werkgroep versterking zelfregulering eierketen ook kunnen toepassen op bedrijven die niet deelnemen aan IKB Ei; neem daarbij de instrumenten toezicht, algemeen verbindend verklaring, regelgeving en ketenafspraken mee.

In de Kamerbrief van 25 juni 2018 hebben de minister van LNV en de minister voor MZS hun stelselverantwoordelijkheid voor voedselveiligheid bevestigd. De ministeries zorgen voor een goed stelsel van wetgeving en toezicht & handhaving op de voedselveiligheid. Het stimuleren van de zelfregulering door het bedrijfsleven maakt een belangrijk onderdeel uit van de stelselverantwoordelijkheid. De ministeries maken afspraken met het betrokken bedrijfsleven over versterking van deze zelfregulering.

Zelfregulering eiersector

Onder zelfregulering verstaat de Commissie: *'een vrijwillig stelsel van aanvullende materiële en administratieve regels en onafhankelijke controle hierop, dat meer zekerheid geeft dat de geleverde producten aan de wettelijke vereisten en/of aanvullende afnemereisen voldoen'*. Als een systeem van zelfregulering adequaat functioneert, kan het overheidstoezicht op de bedrijven hierop worden afgestemd.

De opvolging van de aanbevelingen van Sorgdrager richt zich in eerste instantie op de pluimveebedrijven en pluimveeservicebedrijven in de eiersector. Dit betreft zowel de bedrijven die zijn aangesloten bij IKB Ei en het kwaliteitsschema IKB PSB voor pluimveeservicebedrijven als ook de bedrijven die niet zijn aangesloten op de genoemde kwaliteitsschema's.

Kwaliteitsschema's IKB Ei en IKB PSB

Het fipronilincident heeft laten zien dat het private kwaliteitssysteem in de eierketen (IKB Ei) moet worden versterkt. De eiersector zal ervoor zorgen dat IKB Ei gaat voldoen aan de criteria die in 2014 zijn afgesproken door de Taskforce Voedselvertrouwen, waarna IKB Ei op ketenborging.nl kan worden geplaatst (zie aanbeveling hoofdstuk 2, aanbeveling 2). Voor het zo snel mogelijk realiseren hiervan is, naast de inzet van de eierketen, de toetsing van de schema's door de NVWA een essentiële stap. VWS en LNV sporen de partijen aan om dit zo snel als mogelijk te realiseren. De komende periode zullen de ministeries daarom regelmatig de eiersector en de NVWA aanspreken op de vorderingen.

Stimulering deelname aan IKB Ei

Deelname aan een privaat kwaliteitsschema is vrijwillig. Zodra de eisen van het systeem strenger worden en de kosten voor deelname stijgen, ontstaat het risico dat bedrijven afhaken. Daarom wordt door de overheid en de eiersector gezamenlijk gezocht naar geschikte instrumenten om deelname aan kwaliteitsschema's te behouden en zelfs te vergroten. De Werkgroep Versterking Zelfregulering Eierketen (WVZE) heeft deze aanbeveling eveneens opgenomen (zie hoofdstuk 2).

De overheid is met de eiersector een werkgroep gestart met als doel maatregelen en aanvullende instrumenten te vinden die deelname in de eiersector aan IKB Ei stimuleren. Daarbij is uiteraard van

belang dat de eiersector de toegevoegde waarde van IKB Ei versterkt (zie hoofdstuk 2). Door deelname aan IKB Ei moet ervan uit gegaan kunnen worden dat de voedselveiligheid wezenlijk is geborgd, en dat dit dan ook meerwaarde heeft voor de IKB Ei-deelnemers én voor de afnemers van eieren en eiprodukten.

Door de werkgroep wordt onderzocht hoe de overheid en andere partijen in de keten deelname aan IKB Ei kunnen stimuleren. Deelname aan IKB Ei kan worden gestimuleerd zodra afnemers alleen producten afnemen die afkomstig zijn van IKB Ei-gecertificeerde bedrijven. Ook kan de NVWA bij het toezicht op bedrijven rekening houden met deelname aan IKB, nadat (de) kwaliteitssystemen als geaccepteerd staan vermeld op ketenborging.nl.

Uit aanbeveling 21 van de WVZE blijkt dat de sector daarnaast een groot belang hecht aan het algemeen verbindend verklaren (AVV) van IKB Ei of onderdelen daarvan, zoals de monitoring van kritische stoffen. Dit zou betekenen dat de zelfcontrole (of delen daarvan) niet meer een invulling is van de eigen verantwoordelijkheid door het bedrijfsleven, maar door de overheid verplicht wordt opgelegd. Het ministerie van LNV onderzoekt integraal en in samenhang met andere maatregelen de wenselijkheid en (juridische) mogelijkheid van deze verdergaande maatregel.

Kennis over voedselveiligheid

De Commissie Sorgdrager constateert dat de kennis in de sector op het terrein van voedselveiligheid momenteel tekortschiet. Door de hierboven genoemde werkgroep met de eiersector wordt ook bekeken op welke manier deze kennis in de eiersector vergroot kan worden, aanvullend op de acties die de eierketen zelf al op zich heeft genomen zoals de instelling van het kennisloket (zie aanbeveling 5). Er zal onderzocht worden of aanvullende ondersteuning vanuit de overheid nodig is. Mogelijkheden hiervoor zijn de opzet van kennisnetwerken, studiekringen en projecten vanuit de Topsector Agri&Food.

Overleggen met de eiersector

Voor een goede afstemming van de gezamenlijke doelen komen de ministeries van VWS en LNV, de NVWA en de eiersector op structurele basis bij elkaar. Naar aanleiding van de aanbevelingen van de Commissie Sorgdrager is er sinds juli 2018 een bestuurlijk overleg (Directeur-generaal Agro van LNV, Directeur-generaal Volksgezondheid van VWS, Inspecteur-generaal NVWA) met de bestuurders uit de eierketen. In dit overleg informeren de partijen (eiersector, NVWA, LNV, VWS, CBL, FNLI) elkaar over de voortgang van de aan hen gerichte aanbevelingen in het rapport van de Commissie Sorgdrager. Dit overleg vindt in ieder geval plaats totdat duidelijk is dat de aanbevelingen van de Commissie goed zijn opgevolgd.

De NVWA heeft daarnaast sinds enige tijd regelmatig overleg met vertegenwoordigers van diverse sectoren om risicobeheersingszaken te bespreken, zie hoofdstuk 3.1, in de tekst bij aanbeveling 7.

Zelfregulering overige sectoren

Bovenstaande acties in de eierketen en de resultaten daarvan om de voedselveiligheid goed te borgen zijn ook van belang voor de zelfreguleringssystemen in andere plantaardige en dierlijke sectoren. Om die reden hebben de ministers van LNV en VWS deze sectoren aangeschreven met de vraag welke acties er naar aanleiding van de aanbevelingen van de Commissie Sorgdrager en de aanbevelingen van de Werkgroep Versterking Zelfregulering in de eierketen door de betrokken sectoren al zijn ondernomen of nog ondernomen gaan worden. Ook de Land- en Tuinbouworganisatie Nederland (LTO) heeft een vergelijkbare oproep richting deze sectoren gedaan. De ministeries zullen in 2019 met deze sectoren afspraken maken over de versterking van de zelfregulering. Het actief stimuleren en (financieel) ondersteunen van zelfregulering op een vergelijkbare wijze als bij de eierketen is gebeurd, behoort daarbij tot de mogelijkheden.

Planning

Acties	Voorgenomen activiteit en op te leveren product	Gereed
1	Bestuurlijk overleg met als doel: stimulering zelfregulering eiersector (IKB Ei, IKB PSB en overige zelfreguleringsmaatregelen, opvolging aanbevelingen van de Commissie Sorgdrager.	2019
2	De werkgroep 'eiersector' komt met voorstellen voor versterking van de zelfregulering en stimulering deelname aan IKB Ei.	Voorjaar 2019
3	Kennis pluimveehouders, primaire sectoren: initiatieven zijn verkend en zo nodig opgezet (topsector, kennisnetwerken).	2019
4	Zelfreguleringstrajecten overige plantaardige en dierlijke sectoren zijn versterkt.	2019

4.2 Politieke en beleidsmatige verantwoordelijkheid voedselveiligheid

Aanbeveling 18

Beleg de politieke en beleidsmatige verantwoordelijkheid voor voedselveiligheid eenduidig en sluitend en zorg daarbij voor een passende, duidelijke aansturing en relatie met de toezichthouder.

Er is een analyse gevraagd van ABD Topconsult over de opvolging van deze aanbeveling. Over de uitkomsten hiervan en de te maken keuzes op basis van de analyse wordt de Tweede Kamer separaat geïnformeerd.

4.3 Versterking van de NVWA

Aanbeveling 19

Stel de toezichthouder in staat voedselveiligheid tot eerste en belangrijkste prioriteit in het handhavingsbeleid te maken.

Aanbeveling 20

Zorg voor een adequate toerusting van de NVWA zodat zij haar rol als sluitstuk van de voedselveiligheid op effectieve en efficiënte manier kan vervullen. Geef de NVWA de ruimte en de capaciteit zich te ontwikkelen tot een gezaghebbende autoriteit op het gebied van de voedselveiligheid die het vertrouwen geniet van burgers en recht doet aan het belang van Nederland als belangrijke handelspartner in Europa.

Toerusting NVWA

Voedselveiligheid is een belangrijke prioriteit in het handhavingsbeleid. Met het oog hierop heeft de Commissie in aanbeveling 20 geadviseerd de NVWA adequaat toe te rusten. In het kader van de adequate toerusting zijn twee al lopende activiteiten van belang: NVWA 2020 en de middelen voor intensivering van het toezicht op onder meer voedselveiligheid uit het regeerakkoord Rutte III. Het nu inzetten van grote aanvullende verandertrajecten zal de NVWA niet de rust geven om de in gang gezette verandering zo snel als mogelijk te kunnen realiseren. Het is nu vooral van belang de in gang gezette koers vast te houden, deze waar mogelijk te versnellen en geen nieuwe trajecten, anders dan de acties die in dit actieplan staan vermeld, toe te voegen.

De uitvoering van het programma NVWA 2020 is erop gericht verbeteringen te realiseren om tot een meer risicogericht en kennisgestuurd toezicht te komen waardoor de NVWA haar werk efficiënter en effectiever kan uitvoeren. Dit zijn verbeteringen voor het toezicht op het terrein van voedselveiligheid maar ook op die van volksgezondheid, plantgezondheid, diergezondheid, dierenwelzijn en natuur. Over de resultaten van dit programma wordt de Tweede Kamer halfjaarlijks geïnformeerd in de voortgangsrapportages NVWA 2020.

De middelen uit het regeerakkoord Rutte III worden onder andere ingezet voor de NVWA-inzet op voedselveiligheid. In het regeerakkoord zijn aanvullende middelen voor de NVWA opgenomen die oplopen van €5 mln. in 2019 naar €20 mln./jaar structureel vanaf 2022 voor dierenwelzijn en voedselveiligheid en ter versterking van het toezicht van de NVWA, wat in eerste instantie vooral leidt tot demping van de krimp uit eerdere taakstellingen en in latere jaren pas tot daadwerkelijke groei. In de begroting 2019 van de ministeries van LNV en VWS is voor 2019 op structurele basis €5 mln./jaar en op incidentele basis €4 mln. beschikbaar gesteld voor de NVWA. Van deze middelen is tweederde beschikbaar voor LNV en eenderde deel voor VWS. De intensivering bij de NVWA vindt onder andere plaats door te investeren in digitaal toezicht, de opsporing, de openbaarmaking van inspectiegegevens en door een pilot te starten met cameratoezicht in slachthuizen. Binnen de jaarlijkse cyclus van de Rijksbegroting vindt nadere besluitvorming plaats over het beschikbaar komen van de overige middelen voor de NVWA die in het regeerakkoord zijn opgenomen en de besteding daarvan. De verwachting is dat met deze investeringen de NVWA beter is toegerust op het gebied van voedselveiligheid. Zoals de Commissie aangeeft is bij de NVWA ook tijd nodig om deze veranderingen door te kunnen voeren.

Opdrachtgeverschap

In het kader van de aansturingrelatie tussen de eigenaar (LNV), de opdrachtgevers (LNV, VWS) en de opdrachtnemer NVWA worden er afspraken gemaakt over de taken en rollen voor de gehele jaarplancyclus vanaf de opdrachtgeversbrief (Kaderbrief) tot de verantwoording in het jaarverslag.

De ministeries versterken het opdrachtgeverschap richting de NVWA naar aanleiding van de aanbevelingen van de Commissie Sorgdrager door nadrukkelijker te sturen op de prioriteiten voor voedselveiligheid. Dit betekent dat de ministeries hier meer regie op gaan voeren onder andere via de jaarplancyclus van de NVWA. De Commissie Sorgdrager vindt bovendien dat het voedselveiligheidsbeleid in Nederland te zwaar leunt op de inzet van de NVWA. De ministeries zijn verantwoordelijk voor het beleid op het terrein van de voedselveiligheid, de NVWA is verantwoordelijk voor het toezicht en de handhaving. De ministeries zijn verantwoordelijk voor de beoordeling en de vaststelling van normstellingen. Binnen het wettelijk kader stelt de NVWA regels op, zodat zij consequent en voorspelbaar kan handhaven. De ministeries en de NVWA hebben ieder hun eigen rol en verantwoordelijkheid zoals vastgelegd in de Aanwijzing inzake Rijksinspecties⁶.

Het lid Ladders heeft tijdens de begrotingsbehandeling LNV 2019 specifiek gevraagd naar de rol van BuRO bij risicobeoordelingen en hun beleidsmatige rol. De ministeries werken de komende tijd verder uit hoe de taakverdeling tussen beleid en handhaving op het terrein van de voedselveiligheid moet worden vormgegeven bij het maken van beleid, het uitwerken van beleidsregels en het interpreteren van (Europese) normen. Er wordt nagegaan of op dit terrein conform deze taakverdeling wordt gehandeld en of deze taakverdeling op grond van deze uitwerking aangepast dient te worden. Dit gebeurt in nauw overleg met de NVWA. De Tweede Kamer zal hierover in de eerste voortgangsrapportage in april 2019 worden geïnformeerd.

De uitwerking van de analyse door ABD Topconsult over de verbetering van de aansturing van de NVWA (uitwerking aanbeveling 18) wordt hierbij in 2019 meegenomen.

De jaarplancyclus start met de Kaderbrief die de ministeries van LNV en VWS opstellen. Meer dan voorheen gebeurt dit in onderling overleg met de verschillende belanghebbenden bij beleid en toezicht waarbij de prioriteiten voorafgaand aan het opstellen van het jaarplan gezamenlijk en in een breder afwegingskader worden gewogen. Incidenten of crises kunnen ertoe leiden dat gedurende het kalenderjaar moet worden geherprioriteerd. In die gevallen wordt in het overleg tussen de betrokken ministeries en de NVWA meer dan voorheen bepaald welke taken niet of minder intensief worden uitgevoerd. Een herprioritering geschiedt zodanig dat voedselveiligheid de eerste en belangrijkste prioriteit in het handhavingsbeleid blijft.

Risicogerichte, slagvaardige en proportionele handhaving

De ministers van VWS en LNV hebben in 2015 in het Toezichtkader NVWA⁷ afgesproken op welke wijze de NVWA haar rol als onafhankelijke, onpartijdige en rolvaste autoriteit gaat versterken, gericht op de borging van publieke belangen als voedselveiligheid. Net als de Commissie Sorgdrager zijn de ministers van mening dat het versterken van die rol bijdraagt aan het vertrouwen van burgers en bedrijven in het onafhankelijk oordeel van de NVWA.

De afspraken gaan vooral over de te maken keuzes in het toezicht, zodat de effectiviteit van het toezicht toeneemt, en op de kaders voor het handhavingsbeleid, zodat snel, slagvaardig, rechtmatig, proportioneel en daadkrachtig wordt opgetreden. De ketenanalyses, een stevig en proportioneel handhavingsbeleid met bijbehorende sanctionering en het monitoren van de effectiviteit van het toezicht via de kritische prestatie-indicatoren (KPI's) zijn belangrijke instrumenten om het toezicht risicogericht en slagvaardig te kunnen oppakken. De ministeries en de NVWA zorgen, ieder vanuit hun eigen rol, ervoor dat deze instrumenten optimaal worden ingezet.

---

⁶ Regeling van de Minister-President, Minister van Algemene Zaken van 30 september 2015, nr. 3151041, houdende de vaststelling van de Aanwijzingen inzake de rijksinspecties. Staatscourant nr. 33574, 8 oktober 2015.

⁷ Ministeries van Volksgezondheid, Welzijn en Sport en van Economische Zaken, Toezichtkader NVWA – Leidende principes voor toezicht en handhaving, Den Haag, 2015

Ketenanalyses

Voor het maken van de keuzes in het toezicht en het gesprek met de betrokken sectoren zijn de ketenanalyses van belang. De Commissie Sorgdrager constateerde dat de ontwikkeling en implementatie van het risicogerichte toezicht zich door capaciteitsdruk traag voltrekt. Dit jaar zijn de analyses van de eierketen en de pluimveevleesketen gepubliceerd. De ministeries maken in het kader van de jaarplancycclus en het programma NVWA 2020 heldere afspraken over de nog te publiceren ketenanalyses. De ervaringen van de tot op heden opgestelde analyses (ketenanalyses en de Staat van de Voedselveiligheid) worden hierbij benut.

Vernieuwde boetes effectief inzetten in handhavingsbeleid

In de Warenwet en de Wet dieren zijn in de afgelopen periode het boeteplafond verhoogd en is de omzetgerelateerde boete geïntroduceerd. De mogelijkheden van het verhoogde boeteplafond is beschreven in de Warenwet en bijbehorende regelingen. Het boeteplafond is naar aanleiding van de paardenvleesaffaire verhoogd tot de zesde boetecategorie van het Wetboek van Strafrecht (momenteel €830.000). De Wet dieren kent eveneens een maximumplafond van €830.000 voor rechtspersonen. De omzetgerelateerde boete is geïntroduceerd in zowel de Warenwet en als in de Wet dieren. Deze boete kan opgelegd worden bij overtredingen op het terrein van eerlijkheid in de handel, goede voorlichting aan de consument en voedselveiligheid waarbij er sprake is van opzet of grove schuld. De omzetgerelateerde boete is gemaximeerd op de zesde boetecategorie van het Wetboek voor strafrecht (momenteel €830.000). Dit besluit in de Warenwet is sinds 1 juli 2018 in werking getreden.

In het handhavingsbeleid van de NVWA worden de mogelijkheden van boetes benut. De ministeries hebben het kader voor het handhavingsbeleid van de NVWA vastgelegd in het Toezichtkader. In het Toezichtkader is vastgelegd dat de NVWA het algemene en domeinspecifieke interventiebeleid aanscherpt. De interventies moeten effectief en proportioneel zijn. De ministeries gaan in samenwerking met de NVWA het effect bepalen van het aangescherpte interventiebeleid en van de inzet van de verhoogde boeteplafonds en de omzetgerelateerde boete.

Aanpak stelselmatig achterblijvende partijen

Indien private partijen, in individueel verband en/of in ketenverband, stelselmatig in gebreke blijven, is volgens de Commissie Sorgdrager een gezamenlijke aanpak van de NVWA en de ministeries nodig. De ministeries en de NVWA onderschrijven dit. Rolvastheid is daarbij van belang, zodat ieder zijn eigen mogelijkheden inzet. De ministeries zullen partijen die zich stelselmatig niet of onvoldoende aan de regelgeving houden, benaderen om ervoor te zorgen dat zij doordrongen raken van het belang van het borgen van voedselveiligheid. Activiteiten kunnen zo nodig gericht zijn op een gedrags- en cultuurverandering in de betreffende voedselproductieketen (zie actie 4 van aanbeveling 17).

Kritische prestatie-indicatoren

Tenslotte wordt door middel van de kritische prestatie-indicatoren (KPI's) nagegaan of de NVWA adequaat is toegerust om haar taken op het terrein van de voedselveiligheid te kunnen uitvoeren. Door de ministeries en de NVWA is gekozen voor een aanpak om kritische prestatie-indicatoren te benoemen voor het beoordelen van de doeltreffendheid, de kwaliteit en de doelmatigheid van de NVWA-inzet. De ministeries zullen op basis van de rapportages van de KPI's met de NVWA het gesprek voeren over de effectiviteit en efficiency van het toezicht door de NVWA. De NVWA werkt aan de uitrol van de KPI's, in lijn met de afspraken binnen NVWA 2020.

Beleidsmatige inzet (nationaal en internationaal)

Naar aanleiding van de aanbevelingen van de Commissie Sorgdrager trekken LNV, VWS en NVWA meer dan voorheen samen op bij discussies met het bedrijfsleven over de interpretatie en uitleg van de (Europese) wetgeving. De ministeries nemen daarbij de regie in discussies over interpretatie van

regels met als doel eventuele onduidelijkheden in de uitleg van de wetgeving weg te nemen. Dit maakt ook dat de handhaving slagvaardiger kan plaatsvinden.

De ministeries hebben regelmatig overleg met de sectoren, onder andere in het Regulier Overleg Warenwet (ROW) en andere overleggen met de verschillende sectoren. In deze overleggen bespreken de ministeries kwesties met het betrokken bedrijfsleven en geven zij hen duidelijkheid over de interpretatie van regels. Het bedrijfsleven wordt nadrukkelijk uitgenodigd in deze overleggen melding te doen van eventuele onduidelijkheden of interpretatieverschillen in wetgeving.

Internationaal zetten LNV en VWS in op heldere wetgeving en standaarden die handhaafbaar zijn (binnen de EU en wereldwijd via de Codex Alimentarius). De NVWA, LNV en VWS zullen samen, ieder vanuit zijn eigen rol, optrekken in het internationale overleg in Brussel over bijvoorbeeld het aanscherpen van de richtsnoeren op het gebied van traceerbaarheid en de meldplicht voor laboratoria (zie verder hieronder).

De Chief Food Safety Officer (CFSO) van de NVWA zal nauw samenwerken met de ministeries. Leemtes in wetgeving en handhaving op het terrein van voedselveiligheid kunnen ook door de CFSO worden gesignaleerd. Met name bij grensoverschrijdende incidenten is het van belang dat het handhavingsbeleid van de autoriteiten goed wordt afgestemd en eenduidig en transparant is. Hierover moeten zo nodig afspraken worden gemaakt. De ministeries en de CFSO zullen in de relevante Brusselse gremia inzetten op het versterken van het de afstemming over interpretatie van wetgeving en zo mogelijk afspraken over het handhavingsbeleid. In aanbeveling 7 is de verdere taakinving van de CFSO nader toegelicht.

De capaciteit voor bovengenoemde beleidsmatige inzet wordt bij de ministeries vergroot om het brede werkveld op het terrein van voedselveiligheid nationaal, in de EU en mondiaal goed te kunnen uitvoeren.

Versterking van het handhavingsinstrumentarium

Versterking van het bestuurlijk en het strafrechtelijk instrumentarium geeft de NVWA betere mogelijkheden om slagvaardig te handhaven bij bedrijven die bewust en opzettelijk de voedselveiligheid in gevaar brengen. Samen met onder andere het ministerie van JenV verkennen LNV, VWS en de NVWA of het instrumentarium versterkt kan worden.

Inzet wet Bibob voor weigeren erkenningen

Op dit moment geldt voor de beleidsterreinen van LNV dat de Meststoffenwet onder het toepassingsbereik van de Wet Bibob (Wet bevordering integriteitsbeoordelingen door het openbaar bestuur) is gebracht. Voor VWS geldt dat de Drank- en Horecawet en de Opiumwet onder het toepassingsbereik van de Wet Bibob vallen. Er zijn echter meer terreinen waarbij de inzet van het Bibob instrument een goed middel zou kunnen zijn om de integriteit bij de productie van levensmiddelen en voedsel te borgen. Voorwaarde is wel dat er sprake is van een aanwezig vergunningen- of erkenningenstelsel. In de levensmiddelensectoren worden erkenningen verleend. Er wordt ingezet op het benutten van de Wet Bibob door erkenningen voor levensmiddelenbedrijven te kunnen weigeren.

De Wet Bibob is een (preventief) bestuursrechtelijk instrument. Als er ernstig gevaar dreigt dat bijvoorbeeld een vergunning wordt misbruikt voor andere doeleinden dan waarvoor deze is gegeven, kan het bevoegde bestuursorgaan de aanvraag weigeren of de afgegeven vergunning preventief intrekken, ongeacht de mogelijkheden die de Warenwet zelf biedt. Om de mate van gevaar van misbruik te bepalen, kunnen bestuursorganen zelf een onderzoek instellen of een advies aanvragen bij het Bureau Bibob.

Strafbedreiging (onderdelen) Warenwet via de Wet economische delicten

Met de wijziging van de Warenwet en het Warenwetbesluit bestuurlijke boeten door de

maximale boete te verhogen en de omzetgerelateerde boete te introduceren, is de bestuursrechtelijke boete bij overtreding van Warenwettelijke voorschriften sinds juli 2018 aanzienlijk verhoogd. Het is van belang dat de NVWA deze aanvullende sanctiemogelijkheden inzet daar waar dit passend is.

Het verhogen van het boetemaximum in de Warenwet heeft geleid tot de situatie waarin de bestuurlijke boete hoger ligt dan de maximale financiële strafbedreiging in het strafrecht. De strafrechtelijke boete bij overtreding van Warenwettelijke voorschriften op grond van de Wet op de economische delicten is op dit moment namelijk maximaal €20.750. Er wordt met het ministerie van JenV samengewerkt om deze met elkaar in overeenstemming te brengen. Dit is ook in lijn met het nader rapport bestuurlijke boetestelsels (TK 2017-18, 34 775 VI, nr. 102).

Daarnaast is er een verschil in strafbedreiging tussen de Wet dieren en de Warenwet (zes jaar versus zes maanden gevangenisstraf). Naast rechtsongelijkheid, kan dit een probleem in de opsporingspraktijk opleveren. In overleg met het ministerie van JenV zal bepaald worden of en voor welke onderdelen van de Warenwet het mogelijk is om de strafbedreiging te verhogen.

Traceerbaarheid

Het is van belang dat bij overschrijdingen partijen verontreinigd voedsel snel worden teruggehaald. In de Algemene Levensmiddelenwetgeving (Verordening (EG) nr. 178/2002) is in dit artikel vastgelegd dat bedrijven bij overschrijdingen van normen onverwijld de betreffende partijen moeten terughalen. De Europese Commissie heeft een richtsnoer voor implementatie van deze verplichting opgesteld. Het is van belang dat deze implementatie niet leidt tot ongewenste verschillen bij de verschillende lidstaten. Hiervoor zou het nodig kunnen zijn dat er aanvullende, verscherpte richtsnoeren voor de verplichting voor het traceren en terughalen van producten komen.

Meldplicht private laboratoria

Op grond van artikel 19 van de Algemene Levensmiddelenwetgeving (Verordening (EG) nr. 178/2002) geldt voor private laboratoria geen plicht om door hen aangetroffen overschrijdingen van voedselveiligheidsvoorschriften te melden bij de NVWA, maar zijn ondernemers wel verplicht zich bij de NVWA te melden zodra zij producten hebben die niet aan de voedselveiligheidsvoorschriften voldoen. Voor diervoeders geldt wel een meldplicht voor private laboratoria. Een meldplicht voor overschrijdingen van analyseresultaten van levensmiddelenonderzoeken door private laboratoria kan het systeem voor borging van de voedselveiligheid verder versterken. De mogelijkheid voor een meldplicht voor private laboratoria in Nederland zal zo spoedig mogelijk worden voorbereid, passend binnen de kaders van de Europese wetgeving.

Planning

Acties	Voorgenomen activiteit en op te leveren product	Gereed
Opdrachtgeverschap		
1	Het opdrachtgeverschap via de NVWA-jaarplancyclus wordt versterkt.	Vanaf december 2018
2	De taakverdeling voedselveiligheid tussen beleid en toezicht is uitgewerkt en zo nodig aangepast.	April 2019
Risicogerichte, slagvaardige en proportionele handhaving		
3	Afspraken worden gemaakt over de nieuwe ketenanalyses.	Voorjaar 2019
4	Toetsing van het effect van het aangescherpte interventiebeleid, de omzetgerelateerde boete en de verhoogde boeteplafonds (via de Warenwet, Wet dieren).	2019
5	De ministeries en de NVWA werken aan de aanpak van stelselmatig achterblijvende sectoren/bedrijven.	Zie ook actie 4, aanbeveling 17, 2019
6	De effectiviteit en efficiency van NVWA-inzet wordt getoetst	Conform planning

	via de in ontwikkeling zijnde kritische prestatie-indicatoren.	NVWA 2020: totale set operationeel in 2020
Beleidsinzet (nationaal & internationaal)		
7	De ministeries nemen de regie bij het overleg met het bedrijfsleven over de interpretatie van wetgeving.	Doorlopend, onder andere via het Regulier Overleg Warenwet (ROW)
8	De ministeries en de CFSSO zetten in op een transparant en eenduidig handhavingsbeleid bij grensoverschrijdende incidenten.	Doorlopend, in Brussels overleg
9	Uitbreiding van de capaciteit voor voedselveiligheid bij de ministeries (wetgeving en opdrachtgeverschap NVWA).	Voorjaar 2019
Versterking handhavingsinstrumentarium (wetgeving)		
10	Samen met JenV zetten ministeries in op de versterking van het handhavings-instrumentarium (wet Bibob, strafbedreiging onderdelen Warenwet via de Wet economische delicten).	2019
11	Samen met NVWA wordt ingezet aanvullende (wetgevende) mogelijkheden ter versterking van het handhavingsinstrumentarium (traceerbaarheid, meldplicht private laboratoria).	2019

4.4 NCAE

Aanbeveling 21

Maak een eind aan de versnippering van het toezicht; stroomlijn het publieke toezicht op de eiersector en breng de taken van de NCAE onder bij de NVWA.

Huidige taken NCAE

De NCAE is een dienstonderdeel van het privaatrechtelijke Centraal Orgaan Kwaliteitsaangelegenheden Zuivelsector (COKZ).

Ter illustratie van de taken die de NCAE uitvoert, is hieronder het budget dat door de NCAE wordt aangewend voor het toezicht op handelsnormen (70% van het NCAE budget) en voedselveiligheidsaangelegenheden (30%) uitgesplitst voor het jaar 2018. Dit is inclusief de financiering en de bijbehorende FTE.

Begroting 2018 COKZ/NCAE, in € 1.000

Taak	NCAE budget	financiering	fte
Wet dieren (LNV), handelsnormen	697	697 bedrijfsleven	8
Cross-compliance (LNV)	2	2 overheid (LNV)	
Exportcertificaten (LNV)*	43	43 bedrijfsleven	
Warenwet (VWS), EU-hygiëneverordeningen*	252	176 overheid (VWS) 76 bedrijfsleven	3
Wet dieren, dierlijke bijproducten (LNV)*	63	63 overheid (LNV)	
Totaal	1.057	816 bedrijfsleven 241 overheid	11

*) Taak wordt door de NCAE verricht in opdracht van NVWA: VWS en LNV geven opdracht aan NVWA, NVWA geeft die opdracht weer door aan NCAE. De NVWA houdt tweedelijns toezicht op de uitvoering van de taken die door de NCAE in opdracht van de NVWA worden uitgevoerd. De tarieven voor het bedrijfsleven zijn gebaseerd op het de uurtarieven die LNV jaarlijks vaststelt.

Acties

- Beeld consequenties.

Voor de opvolging van de aanbeveling worden verschillende mogelijkheden voor het stroomlijnen van het publieke toezicht op de eiersector in beeld gebracht. Daarbij wordt de huidige situatie bij de NCAE en de NVWA vergeleken met de situatie waarbij de taken op het gebied van voedselveiligheid worden overgedragen en de situatie waarbij alle taken naar de NVWA worden overgedragen.

Het beeld zal bestaan uit inschattingen van:

- de operationalisering inclusief de praktische uitvoerbaarheid van de overdracht van taken;

- de consequenties van overdracht voor het personeel in verband met het verschil in arbeidsvoorwaarden tussen COKZ/NCAE en het Rijk;
  - de structurele en incidentele kostenveranderingen als gevolg van de overdracht;
  - de mogelijke consequenties voor de tarieven voor de eiersector als gevolg van de overdracht.
- Daarbij wordt ook de samenhang gezien tussen de implementatie van deze aanbeveling en andere lopende trajecten ten aanzien van het toezicht op de voedselveiligheid. Ook het draagvlak bij de eiersector over de door te voeren maatregelen wordt bij de besluitvorming betrokken. Op basis van dit beeld zal nadere besluitvorming plaats vinden over het stroomlijnen van het publieke toezicht.

Planning

Acties	Voorgenomen activiteit en op te leveren product	Gereed
1	Opstellen beeld consequenties van over te dragen taken.	Voorjaar 2019
2	Stroomlijnen van het publiek toezicht.	1-1-2020

Bijlage

Bijlage 1 – Achtergrondinformatie eierketen

Nederlandse eierketen:

- Nederland is de grootste exporteur van eieren ter wereld. In 2017 waren er 35 miljoen leghennen (ouder dan 18 weken). In 2017 lag de gemiddelde eiproductie in Nederland rond de 300 eieren per jaar per leghen. Nederland produceert gemiddeld 10,5 miljard eieren per jaar. Circa 50% van de in Nederland geproduceerde eieren gaan naar Duitsland. Het merendeel van deze eieren heeft de bestemming 'tafel ei'.

OVONED:

- OVONED is de branche-organisatie van de eierketen. Het bestuur van OVONED wordt gevormd door de vertegenwoordigers van LTO/NOP, NVP, Anevei en COBK. OVONED is o.a. schema eigenaar van IKB Ei. Ook zet OVONED zich in voor onderzoek & innovatie en promotie & voorlichting over eieren.

AVINED:

- AVINED is de branche-organisatie van de pluimveesector. Het bestuur van AVINED wordt gevormd door de vertegenwoordigers van LTO/NOP, NVP, Anevei, COBK en NEPLUVI. AVINED is o.a. schema eigenaar van IKB PSB. Ook zet AVINED zich in op de dossiers diergezondheid, antibiotica, hygiëne, salmonella, identificatie & registratie van pluimvee.

IKB Ei:

- Integrale Ketenbeheersing Ei (IKB Ei) is een ketenkwaliteitssysteem voor de productie van eieren. Deelname aan de regeling is vrijwillig. De regeling gaat over alle schakels die betrokken zijn bij de productie van eieren. Deelnemers verstrekken zo garanties over de manier van produceren, kwaliteit en herkomst.
- Alle schakels in de eierketen nemen deel aan IKB Ei van opfok (groot)ouderdieren tot legeindbedrijven tot aan pakstations. 90% van de legeindbedrijven neemt deel aan IKB Ei. En 95% van de eieren is afkomstig van pakstations die deelnemen aan IKB Ei. Bijna alle tafeleieren bij de grote retailers in Nederland hebben het IKB Ei-keurmerk.
- Om een certificaat te krijgen wordt getoetst of deelnemer voldoet aan de gestelde voorwaarden vanuit IKB Ei (zie www.ikbei.nl). Er wordt dan o.a. gekeken naar hygiëneverplichtingen, de belangrijkste wettelijke eisen als het gaat om besmetting met bacteriën (Salmonella), gevaarlijke stoffen (dioxines) en dierenwelzijn, relevante administratieverplichtingen om de traceerbaarheid van de eieren te borgen.
- Deelnemers aan IKB Ei worden jaarlijks getoetst aan de IKB Ei-voorwaarden door IKB Ei aangewezen Certificerende Instanties (en de Controle Instanties). Indien de deelnemers voldoen aan de gestelde voorwaarden dan ontvangen ze een certificaat dat geldig is vanaf datum certificatie-beslissing tot 31-12-xxxx (jaar volgend op de datum beslissing). Naast de jaarlijkse hercontroles, vinden er ook tussentijdse- en onaangekondigde controles plaats.
- De Certificerende Instanties van IKB Ei verstrekken jaarlijks rond de 1100-1200 certificaten.
- Besluitvormingsproces binnen IKB Ei. IKB Ei is een kwaliteitssysteem wat continue in ontwikkeling is en wijzigt zodoende 1 a 2 keer per jaar. Zo speelt zij in op onderwerpen die spelen in de politiek, maatschappij en in de markt. Het Centraal College van Deskundigen (CCvD) IKB Ei legt gevraagd of ongevraagd adviezen tot wijzigingen binnen IKB Ei voor aan de Raad van Beheer IKB. De RvB onderwerpt de adviezen aan een marginale toetsing en kan besluiten het advies in zijn geheel over te nemen of te verwerpen. Kortom de Raad van Beheer IKB stelt de wijzigingen binnen IKB Ei vast. Het besluitvormingsproces is vastgelegd in de Algemene Voorwaarden van IKB Ei en haar bijlagen, waaronder in het Reglement CCvD IKB Ei en Reglement Raad van Beheer.

IKB PSB:

- IKB (Integrale Keten Beheersing) zorgt voor extra borging van de productie van IKB-eieren en pluimveevlees via diverse gekoppelde kwaliteitssystemen. Eén van de factoren die van invloed zijn op de productie van eieren en pluimveevlees, zijn de werkzaamheden die pluimveeservicebedrijven (PSB-bedrijven) uitvoeren. Deelname aan de regeling is vrijwillig.
- Om een certificaat te krijgen wordt getoetst of deelnemer voldoet aan de gestelde voorwaarden vanuit IKB PSB (zie www.avined.nl).
- Deelnemers aan IKB PSB worden jaarlijks getoetst aan de IKB PSB voorwaarden door IKB PSB aangewezen Certificerende Instantie (en de Controle Organisaties). Indien de deelnemers voldoen aan de gestelde voorwaarden dan ontvangen ze een certificaat dat geldig is vanaf datum certificatie-beslissing tot 31-12-xxxx (jaar volgend op de datum beslissing). Naast de jaarlijkse hercontrole, kunnen er ook onaangekondigde controles plaatsvinden.
- Er worden zes PSB-activiteiten onderscheiden: laden, ontsmetten, plaagdierbeheersing, enten, snavel behandelen en reinigen. Er wordt per activiteit een certificaat afgegeven. Op www.avined.nl staan de IKB PSB erkende bedrijven.
- Jaarlijks wordt door de Certificerende Instantie van IKB PSB rond de 100-150 certificaten verstrekt.